

METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU
LIIKETALouden KOULUTUSOHJELMA

INVESTOINTIEN RAHOITUSVAIHTOEHDOT
Leasing, osamaksu ja laina

Hanna Eskuri
Talouden ja rahoituksen
suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
Marraskuu 2009

METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelma:	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto:	Talous ja rahoitus
Opinnäytetyön nimi:	Investointien rahoitusvaihtoehdot. Leasing, osamaksu ja laina
Tekijä:	Hanna Eskuri
Vuosi:	2009
Sivumäärä:	52 + 12 liitesivua

Tiivistelmä:

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä investointikohteita yrityksellä on ja miten ne rahoitetaan. Tarkoituksena oli selvittää, mikä rahoitusmuoto on yritykselle paras ja missä investointikohteessa se on paras. Rahoitusmuotoja tarkasteltiin yrityksen näkökulmasta.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys keskittyi rahoitusmuodoista ja investoinneista kirjoitettuihin teoksiin sekä sähköisiin lähteisiin. Opinnäytetyössä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusotetta. Keskeisen tutkimusmenetelmän muodostivat lähdeaineistot sekä yrittäjien haastattelut ja vertailulaskelmat. Näiden avulla selvitettiin rahoitusmuotojen käytettävyyttä investointien rahoitukseen.

Tutkimustuloksena voitiin todeta, että sekä leasingrahoitus että lainarahoitus ovat hyviä vaihtoehtoja yrityksen investointikohtien rahoittamiseen. Osamaksurahoitusta ei välttämättä kannata käyttää. Yksiselitteisesti ei kuitenkaan voida sanoa, mikä vaihtoehto on yritykselle paras, koska yritykset ovat niin erilaisia.

Tutkimuksen perusteella voi ainoastaan suositella leasing- tai lainarahoitusta yritykselle, mutta lopulta yritys voi ainoastaan sen päättää. Yrityksen koko, toimiala ja rahoitusrakenne vaikuttavat investointitarpeisiin ja käytettyyn rahoitusmuotoon. Ulkopuolisen on vaikea esittää näkemyksiä rahoitusvaihtoehdon paremmuudesta tuntematta yritystä.

Avainsanat: investointi, rahoitus, leasing, osamaksu, laina

Helsinki Metropolia University of Applied Sciences
Degree Program: Business Administration
Program Division: Accounting and Finance
Title: Finance Options of Investments.
Leasing, Part Payment and Loan
Author: Hanna Eskuri
Year: 2009
Number of pages: 52 + 12 appendix pages

Abstract:

The target of this study was to find out what kind of investments does a company have and how they are financed. The purpose was to discover which form of finance would be the best alternative for the company and for what investment. The study focused on the companies' point of view.

The theoretical part focused on the books written for financing and investment as well as on internet sources. The research method used was a qualitative one and it was mainly based on source material as well as on companies' interviews and comparison calculations. With the help of these it was possible to find out the usability of finance as forms of financing investments.

As a final result we can notice that both leasing and loan are proper alternatives in financing investments. Part payment is unwise to use. Though, it is impossible to say which alternative is the best for a company, because companies are so different.

Based on this study it is only possible to recommend leasing- or loan financing for the company, but ultimately it is a decision made by the company. The company's size, branch and financing structure all have an effect on the company's needs to invest and the financing form used. It is very difficult to an outsider to express opinions on the superiority of forms financing without knowing the company.

Keywords: investment, finance, leasing, part payment, loan

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Työn aihealue	1
1.2	Tutkimuksen lähtökohta ja tarkoitus	1
1.3	Työn tavoitteet ja aihealueen raja	2
1.4	Teoreettinen viitekehys ja empiirinen aineisto	2
1.5	Tutkimusmenetelmät	3
1.6	Tutkimusongelma ja –kysymykset	4
2	YRITYKSEN RAHOITUS JA RAHOITUSMARKKINAT	5
2.1	Yrityksen rahoitus	5
2.1.1	Oma pääoma	5
2.1.2	Vieras pääoma	6
2.2	Yritysten rahoitusmarkkinat	7
2.3	Rahoitus- ja vakuutusyhtiöt	10
2.3.1	Rahoitusyhtiöt	10
2.3.2	Finnvera oyj	10
2.3.3	Vakuutusyhtiöt	11
3	RAHOITUSMUODOT	11
3.1	Leasingrahoitus ja sen käytön vaikutukset	11
3.1.1	Käyttöleasing	12
3.1.2	Rahoitusleasing	12
3.1.3	Suora leasing	14
3.1.4	Epäsuora leasing	15
3.1.5	Huoltoleasing	16
3.1.6	Sale and lease back	16
3.1.7	Vaikutukset tilinpäätökseen	17
3.1.8	Vaikutukset arvonalisäveroon ja sosiaaliturvamaksuihin	18
3.2	Osamaksu- ja investointirahoitus	19
3.2.1	Osamaksurahoitus	19
3.2.2	Investointirahoitus	20
3.3	Pankkilaina	20
3.4	Luotollinen shekkitili	21
4	RAHOITUSTEKIJÄT	22
4.1	Korko	22

4.2	Vakuudet ja takuut	23
4.3	Yritystutkimus	23
4.3.1	Luottokelpoisuus	23
4.3.2	Tilinpäätösanalyysi ja tunnusluvut	24
5	INVESTOINNIT JA RAHOITUS	25
5.1	Investointi	25
5.1.1	Tarkoitus	25
5.1.2	Perusinvestointi	27
5.1.3	Investoinnista saatavat nettotulot ja investointijakso	27
5.1.4	Jäännösarvo ja laskentakorko	28
5.2	Investointirahoitus	29
5.2.1	Yrityksen investointien rahoittaminen	29
5.2.2	Investointituki	29
5.3	Investointirahoituksen lähteet	30
6	EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN JA TUTKIMUSTULOKSET	32
6.1	Tutkimuksen toteutus	32
6.2	Yritysten rahoitusvaihtoehdot ja niiden väliset erot	34
6.2.1	Rahoitusvaihtoehdot	34
6.2.2	Rahoitusvaihtoehtojen valinnan seuraukset	37
6.3	Yritysten yleisimmät investointikohteet ja niiden rahoituslaskelmat	40
6.3.1	Auto	41
6.3.2	Atk-laitteet	42
6.3.3	Työkoneet	43
6.4	Investoinnin kannattavuuden vaikutus rahoitusmuodon valintaan	45
6.4.1	Nykyarvo	45
6.4.2	Pääoman tuottoaste	46
7	TUTKIMUSTULOSTEN YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	47
8	ARVIOINTI JA EHDOTUS JATKOTUTKIMUKSELLE	48
8.1	Reliabiliteetin ja validiteetin arviointi	48
8.2	Työn sisällön arviointi	49
8.3	Ehdotus jatkotutkimukselle	49
	LÄHTEET	50
	LIITTEET	
	Liite 1 Kyselykaavake	
	Liite 2 Tutkimusaineisto	

1 JOHDANTO

1.1 Työn aihealue

Investoinnit ovat yrityksille aina ajankohtaisia, ja ne ovat edellytys yritysten toiminnan jatkuvuudelle. Jos yritykset eivät investoi tulevaisuuteen, niiden toiminta väistämättä loppuu ennemmin tai myöhemmin. Investointeja on pakko tehdä riippumatta yrityksen taloudellisesta tilanteesta tai maailmantaloudesta. Jotta investointien tekeminen on mahdollista yritykselle, sen tulee varautua jo etukäteen mahdollisiin kustannuksiin ja suunnitella sekä taloutensa että investointitarpeensa ja -kohteensa huolellisesti.

Koska investoinnit ovat hyvin tärkeitä ja oleellisia yrityksen toiminnassa, haluan esitellä tämän työn avulla yrityksen investointikohteet, rahoitusvaihtoehdot sekä sen, miten eri rahoitustapojen käyttäminen vaikuttaa yrityksen taloustietoihin. Työn aiheena ovat investointien rahoitusvaihtoehdot, joista tarkastelen leasingia, osamaksua ja lainaa. Samankaltaisia ja samaa aihetta sivuavia opinnäytetöitä on tehty aiemminkin, mutta ei täysin samasta aiheesta, joten työni tuo esiin jotain uutta käsiteltävästä aiheesta.

1.2 Tutkimuksen lähtökohta ja tarkoitus

Maailman taloustilanne on heikko nykyisin, ja Suomessakin vallitsee lama. Koska ihmiset ovat menettäneet työpaikkansa ja samalla ostovoimansa, on yritysten välinen kilpailu kiristynyt entisestään. Ihmiset käyttävät rahojaan harkitummin, ja kaikille palveluille ei ole enää kysyntää. Toiminnassa olevat yritykset menettävät tässä tilanteessa kassavirtojaan, ja niillä menee heikosti taloudellisesti. Yritysten on kuitenkin tehtävä investointeja jatkaakseen toimintaansa ja pystyäkseen kilpailemaan muiden yritysten kanssa. Investoinnit eivät ole halpoja, mutta ne ovat välttämättömiä toiminnan jatkuvuudelle.

Tämän työn tarkoituksena on selvittää investointien rahoitusmahdollisuuksia ja antaa tietoa yrityksiä investointitarpeista ja -kohteista sekä niiden rahoituksesta. Heikon taloudellisen tilanteen aikaan yritysten on ponnistettava ja investoitava tulevaisuuteen. Tämä työ tarjoaa siihen eri rahoitusvaihtoehtoja ja esittelee niiden kustannukset.

1.3 Työn tavoitteet ja aihealueen rajaus

Työn tavoitteena on selvittää investointien rahoitusvaihtoehtoja erityisesti yrityksen näkökulmasta. Työssä keskitytään ensisijaisesti leasing-, osamaksu- ja lainarahoitukseen, jolla tarkoitetaan tässä työssä lähinnä pankista saatavaa lainaa. Vaikka työtä ei rajata käsittelemään pelkästään pk-yrityksiä, keskittyy työ kuitenkin lähinnä niihin, esimerkiksi laskelmissa, ja jättää pörssiyrityöt vähemmälle huomiolle. Myöskään rahoitusten antajien, kuten rahoitusyhtiöiden, näkökulmaa ei työssä käsitellä. Tavoitteena on antaa laaja ja kattava kuvaus käytetyistä rahoitusvaihtoehdoista ja niiden käyttökohteista sekä selvittää, mikä on paras rahoitustapa missäkin investointikohteessa.

Aihetta käsitellään työssä sekä yleisellä tasolla että käytännön esimerkkien, kuten laskelmien, avulla. Asian tutkiminen on hyödyllistä, koska aihe on aina ajankohtainen investointien tarpeellisuuden ja niiden rahoituksen saamisen vuoksi. Eri vaihtoehtojen ominaisuudet ja kustannukset eivät välttämättä aina ole niin itsestään selviä ja yrityksen päättävien henkilöiden tiedossa, joten työ antaa hyödyllistä tietoa asiasta kiinnostuneille ja tarjoaa ratkaisuja yrityksen eri investointitarpeisiin. Työstä on varmasti hyötyä myös muille aiheesta kiinnostuneille.

1.4 Teoreettinen viitekehys ja empiirinen aineisto

Teoreettinen viitekehys muodostuu tässä työssä rahoitusta, rahoitusmuotoja sekä investointia käsittelevästä teoriaosuudesta. Aineistona olen käyttänyt näitä aiheita käsittelevää kirjallisuutta sekä painetussa että sähköisessä muodossa ja muita julkaisuja sekä artikkeleita. Työn teoreettinen viitekehys on selventävä osa, joka antaa selkeän ja kattavan kuvan käsiteltävästä aiheesta. Teoriaosuus auttaa valaisemaan käytettyjä termejä sekä niiden tarkoitusta ja helpottaa näin asian käsittelemistä ja ymmärtämistä.

Olen myös perehtynyt aiemmin tehtyihin opinnäytetöihin, joiden aihealue sivuaa oman työni aihetta. Tämän tein varmistuakseni siitä, ettei vastaavaa tutkielmaa ole jo tehty, ja saadakseni tutustua jo olemassa oleviin opinnäytetöihin. Opinnäytetyöt on tehty EVTEK-ammattikorkeakoulussa. Olen tutustunut omaa työtäni varten seuraaviin opinnäytetöihin:

- Miia Heikkinen ”Aloittavan Pk-yrityksen rahoitus Suomessa” 2005
- Anu Hievanen ”Pk-yritysten pankki- ja rahoitusyhtiörahoitus” 2005
- Katja Joutsiniemi ”Aloittavan yrittäjän rahoitusvaihtoehdot” 2006
- Tuija Laitinen ”Rahoitusleasing vai huoltoleasing – vaihtoehdot yritysautojen rahoitukseen” 2004
- Riikka Lassila ”Alkavan yrityksen rahoitussuunnittelu ja rahoitusvaihtoehdot” 2001
- Eero Puranen ”Työstökoneinvestoinnin vaihtoehtoiset rahoitus- ja investointilaskentamenetelmät case-yrityksen näkökulmasta” 2001

Tutustuin kaikkiin kuuteen yllä olevaan opinnäytetyöhön. Kolmessa niistä oli elementtejä ja omaa aiheitani sivuavia käsitteitä: Hievasen, Laitisen sekä Purasen työssä. Hievasen opinnäytetyö käsittelee melkein yksinomaan yritysten pankki- ja rahoitusyhtiörahoitusta, sivuten hieman myös muita rahoitusmuotoja. Laitisen opinnäytetyö käsittelee ensisijaisesti rahoitus- ja huoltoleasingia, erityisesti yritysautojen rahoituksessa, joten siinä missä hänen työnsä keskittyy vain yhteen rahoitusmuotoon ja yhteen investointikohteeseen, minun työni käsittelee muitakin vaihtoehtoja. Purasen opinnäytetyön sisältö koostuu investoinnin käsittelestä, eri investointilaskentamenetelmistä sekä investoinnin rahoituksesta. Hän keskittyy työssään enemmän laskentamenetelmiin, joten hänen tekemänsä työ eroaa siten omastani. Vaikka kaikissa kolmessa työssä onkin samoja aihealueita kuin omassani, niin täysin samankaltaista sisältöä ei niissä ollut minun opinnäytetyöhöni verrattuna. Työni eroaa siten muista ja antaa uutta tietoa käsiteltävästä aiheesta.

Työn empiirinen aineisto muodostuu rahoituslaskelmista sekä haastatteluista. Olen itse laatinut laskelmia, joissa olen laskenut investointien kustannuksia käyttäen eri rahoitusvaihtoehtoja. Laskelmamalleja olen ottanut käyttämästäni lähdekirjallisuudesta, mutta olen hyödyntänyt niitä vain mallina. Lisäksi olen tätä työtä varten haastatellut pk-yritysten investoinneista päättäviä henkilöitä, joiden haastattelujen pohjalta olen luonut johtopäätöksiä työni empiiriseen aineistoon.

1.5 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyöni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, koska keskityn enemmän yksityiskohtaiseen kuvaukseen kuin määrälliseen otokseen. Laadullinen tutkimus on Hirsjärven ym. (2004, 155) mukaan luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja aineisto koo-

taan luonnollisissa, todellisissa tilanteissa. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksemukaisesti ja tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä. Laadullinen tutkimusote sopii tähän opinnäytetyöhön, koska tässä työssä keskitytään kuvaamaan investointikohteita ja niiden rahoitusvaihtoehtoja yksityiskohtaisesti ja teoreettisen viitekehyksen sekä empiirisen aineiston avulla tehdään johtopäätöksiä eri rahoitusmuotojen paremmuudesta eri investointitarpeissa.

Koska työni on tutkimuksellinen opinnäytetyö, olen tutkinut lähdekirjallisuutta ja hakenut sieltä tarvittavaa tietoa työtäni varten. Käyttämäni lähdekirjallisuuden avulla olen pystynyt kuvaamaan työn teoreettisessa viitekehyksessä aihealueen yksityiskohtaisia rakenteita sekä niiden merkityksiä. Työn empiirisen aineiston luomiseen olen myös käyttänyt lähteenä alan kirjallisuutta sekä haastatellut pk-yritysten investoinneista päättäviä henkilöitä.

1.6 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Työn tutkimusongelmana on selvittää, mikä rahoitusmuoto on yritykselle edullisin vaihtoehto ja missä investointikohteessa. Tehtävänä on selvittää, mikä rahoitusvaihtoehto, leasing, osamaksu vai laina, sopii parhaiten eri investointikohteiden rahoitusmuodoksi eli millä rahoitusvaihtoehdolla saadaan paras tuotto mahdollisimman vähillä kustannuksilla. Tutkimuskysymykset, joiden vastauksilla pyrin työssäni ratkaisemaan tutkimusongelman, ovat seuraavat:

- Mitkä ovat yritysten rahoitusvaihtoehdot ja niiden väliset erot?
- Millaisia ovat yritysten yleisimmät investointikohteet sekä niiden rahoituslaskelmat?
- Mikä vaikutus investoinnin kannattavuudella on rahoitusmuodon valintaan?

2 YRITYKSEN RAHOITUS JA RAHOITUSMARKKINAT

2.1 Yrityksen rahoitus

2.1.1 Oma pääoma

Yrityksen omaisuus muodostuu sen omasta ja vieraasta pääomasta. Oman pääoman määrä vaihtelee toimialoittain, mutta riippuu myös siitä, mitä strategisia valintoja yritys tekee. Omaa pääomaa yritys saa joko suoraan omistajilta tai pääomamarkkinoilta, ja se tulee siten edullisemmaksi yritykselle kuin korollinen vieras pääoma. Omistajien sijoittaessa yritykseen he ovat oikeutettuja saamaan osinkoa sijoittamalleen pääomalle, mikäli yrityksen yhtiöjärjestys ja taloudellinen tilanne sen sallivat. Omaa pääomaa ei makseta takaisin, vaan se on tarkoitettu jäämään yritykseen ennalta määräämättömäksi ajaksi. Konkurssitilanteessa oman pääoman sijoittajat ovat kuitenkin heikommassa asemassa verrattuna vieraan pääoman sijoittajiin, koska he eivät juuri koskaan saa pääomansijoitustaan takaisin, koska muut sidosryhmät ovat etusijalla. (Sutinen & Viklund 2005, 99 - 102.)

Oma pääoma on kuitenkin ehdoton edellytys yrityksen toiminnalle ja jatkuvuudelle. Se muodostaa puskurin, jonka avulla suojaudutaan takaiskuja, kysynnän laskua ja huonoja aikoja vastaan. Yritykset, joilla on vahva pääomarakenne, kestävät paremmin tappiollisia kausia ja selviytyvät matalasuhdanteiden yli velkaisia yrityksiä paremmin. Oma pääoma on myös apuna, kun tarvitaan vierasta pääomaa, sillä yrityksen hakiessa luottoa tutkitaan, kestäkö sen pääomarakenne lisävelkaantumisen. (Sutinen & Viklund 2005, 99 - 102.)

Oman pääoman rahoitus on yrityksessä joko sen tulorahoitukseen perustuvaa sisäistä rahoitusta tai sen ulkopuolelta kerättävää ulkoista rahoitusta. Tulorahoitusta voi syntyä joko tilinpäätöksessä suoraan näkyvänä voittorahoituksena tai erilaisten tuloksenjärjestelykeinojen avulla, kuten poistojen välityksellä. Erityyppisten yritysten oman pääoman hankintakanavat ovat erilaiset, esimerkiksi toiminimissä ja henkilöyhtiöissä on helpompaa toteuttaa sijoitetun pääoman muutokset verrattuna osakeyhtiöön, joka voi hankkia rahoitusta esimerkiksi osakeannilla. (Martikainen & Martikainen 2006, 41.)

2.1.2 Vieras pääoma

Vieras pääoma on yrityksen velkaa, jonka se joutuu maksamaan takaisin korkoineen velanantajalle. Se jaetaan lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. Lyhytaikaisen luoton takaisinmaksuaika on enintään yksi vuosi, ja muun muassa ostovelat, shekkitili-luotot, yritystodistukset ja vekselit kuuluvat tähän ryhmään. Pitkäaikaisia luottoja ovat puolestaan muun muassa pankin velkakirjalainat, TEL-takaisinlainaus, obligaatio- ja debentuurilainat sekä erityisrahoituslaitosten, kuten Finnveran, luotot. (Sutinen & Viklund 2005, 103.)

Vieraan pääoman käyttö on kannattavaa silloin, kun sillä saadaan yrittäjän sijoittamalle pääomalle suurempi tuotto kuin olisi saatu käyttämällä pelkkää omaa pääomaa. Vieras pääoma vaikuttaa yrityksen kannattavuuteen hyvin voimakkaasti, ja vieraan pääoman vipuvaikutukseksi kutsutaankin oman pääoman tuoton lisääntymistä. Vieraan pääoman hinta on sen korko, ja velan kustannukset muodostuvat suurelta osin korkotasosta ja pankin omasta marginaalista. (Sutinen & Viklund 2005, 103 - 106.)

Oman pääoman tuottoa voidaan yrittää parantaa velan vipuvaikutuksen avulla, millä tarkoitetaan vieraan pääoman osuuden suhteellista kasvattamista yrityksen rahoitusrakenteessa. Vipuvaikutus voi kuitenkin olla myös negatiivinen, jos koko pääoman tuotto alittaa vieraan pääoman koron. Esimerkki velan vipuvaikutuksesta:

Yrityksellä on 10 000 euroa omaa pääomaa ja mahdollisuus ottaa 10 000 euroa lainaa 10 prosentin korolla. Tehtävä investointi on sellainen, että se voidaan toteuttaa 10 000 euron tai 20 000 euron suuruisena. Oletetaan investoinnin tuottavan 15 prosenttia.

TAULUKKO 1. Velan vipuvaikutus

	Ei lainaa, investointi 10 000	10 000 lainaa, investointi 20 000
Tuotto 15 %	1500	3000
Korkomaksut		1000
Omale pääomalle jää	1500	2000
Oman pääoman tuotto- %	15 %	20 %

Lainan ottaminen kannatti, sillä oman pääoman tuotto prosentiksi saatiin 20 % eli viisi prosenttiyksikköä enemmän kuin olisi saatu pelkällä omalla pääomalla. Vipuvaikutus olisi kuitenkin ollut negatiivinen, jos tuotto olisi jäänyt alle korkokustannusten. (Puolamäki & Ruusunen 2009, 258.)

2.2 Yritysten rahoitusmarkkinat

Rahoitusmarkkinoiden päätehtävänä on välittää rahoitusta ylijäämäisiltä talouden toimijoilta niille, jotka sitä tarvitsevat, eli alijäämäisille toimijoille. Toimijoita ovat niin yritykset kuin kotitaloudetkin. Joillakin yksityisillä henkilöillä sekä markkinoilla toimivista yrityksistä on kannattavia investointeja enemmän kuin pääomaa niiden toteuttamiseen, ja joillakin taas tilanne on päinvastainen. Markkinoiden perustehtävänä onkin ohjata rahoituksen yli- ja alijäämiä mahdollisimman tuottaviin investointikohteisiin. Esimerkiksi yksityishenkilöllä ei yleensä ole mahdollisuutta rakentaa asuntoja, vaikka hän tietäisi sen kannattavaksi toiminnaksi. Yksityinen sijoittaja voi kuitenkin ostaa pörssistä asuntoja rakentavan pörssiyrityksen osakkeen ja päästä siten hyötymään alan menestyksestä. Rahoitusmarkkinat tarjoavat myös mahdollisuuden muuttaa pitkäaikaisen rahoituksen lyhytaikaiseksi tai päinvastoin. (Martikainen & Martikainen 2006, 17–23; Sutinen & Viklund 2005, 106.)

Suomen markkinoilla toimivat instituutiot ryhmitellään Leppiniemen (1989) mukaan perinteisesti seuraavasti:

- Suomen Pankki
- Rahalaitokset
 - Talletuspankit, jotka harjoittavat otto- ja antolainausta (kuuluvat talletusten turvaamiseksi vakuusrahastosuojan piiriin)
 - Osuuskauppojen säästökassat, jotka harjoittavat vain ottolainausta (eivät kuulu vakuusrahastosuojan piiriin)
- Pääomamarkkinoilta varoja hankkivat luottolaitokset
- Varojaan sijoittavat
- Julkisyhteisöt (valtio, kunnat ja sosiaaliturvarahastot)
- Markkinapaikkojen osake- ja joukkovelkakirja- sekä johdannaismarkkinat

Markkinoilla toimivien instituutioiden tarjoamien rahoitusvälineiden lisäksi rahoitusmarkkinoihin vaikuttavat merkittävästi useat muutkin instrumentit. Tällaisia instrumentteja ovat muun muassa suorat ulkomaiset luotot ja sijoitukset sekä yritysten keskinäiset luotot. (Leppiniemi 1989.)

Oman pääoman ehtoista rahoitusta eli riskirahoitusta yritykset hankkivat joko yrityksen sisäisenä tulo-rahoituksena, joka perustuu yrityksen kannattavan liiketoiminnan synnyttämiin voittoihin tai yrityksen ulkopuolelta kerättävänä osakepääomana. Ulkopuolelta tulevaa oman pääoman ehtoista rahoitusta yritys voi hankkia järjestämällä osakeannin, jossa yritys tarjoaa osakkeitaan sijoittajien merkittäviksi eli ostettaviksi ensisijaismarkkinoilla, jolloin sijoittajat maksavat yritykselle osakkeista osakeantiehtojen mukaisen hinnan. Sijoittajilla tulee kuitenkin halutessaan olla myös mahdollisuus vaihtaa osakkeensa takaisin käteiseksi, mikä tapahtuu myymällä osakkeet toisille sijoittajille toissijaismarkkinoilla, joita kutsutaan myös jälkimarkkinoiksi. Hyvin toimivat jälkimarkkinat mahdollistavat ensisijaismarkkinoiden toimivuuden, koska ilman niitä sijoittajien olisi vaikeaa päästä sijoituksestaan eroon niin halutessaan. Myös yritysten olisi siinä tapauksessa vaikeaa laskea liikkeelle osakkeita ensisijaismarkkinoille, sillä sijoittajia ei kiinnostaisi merkitä epälikvidejä osakkeita. (Martikainen & Martikainen 2006, 17–23.)

Rahoitusmarkkinat muodostavat rahoituksen tarjoajien ja rahoitusta tarvitsevien tahojen kohtaustapaikan, jossa rahoituksen välittäjät ovat hyvin tärkeässä roolissa, koska ne ottavat huomioon rahoituksen tarjoajien ja tarvitsevien erilaiset tarpeet. Rahoituksen välittäjillä on muun muassa seuraavat keskeiset tehtävät:

- rahoituslähteiden uudelleen paketointi tai yhdistäminen eli pienistä rahoituseristä suurempien kokonaisuuksien kokoaminen rahoitusta tarvitsevalle taholle (useimpien pankeille)
- riskin pienentäminen eli pienten summien kohdentaminen yksityisiltä tahoilta laajoihin hyvin hajautettuihin sijoitussalkkuihin
- likviditeetin tehostaminen eli rahoitusmarkkinoilla lyhytaikaisten säästäjien ja pitkäaikaisten lainaajatahojen kohdentamista
- kustannusten tehostaminen
- rahoitusneuvontapalvelujen tarjoaminen säästäjille ja lainaajatahoille.

(Martikainen & Martikainen 2006, 17–23.)

Rahoitusmarkkinoiden tehtävänä on myös toimia informaation välittäjinä kaikissa talou-
teen yleensä ja erityisesti arvopapereihin ja rahoitusinstrumentteihin liittyvissä asioissa.
Markkinoiden tehokkuutta arvioidaankin yleensä suhteessa siihen, kuinka hyvin arvopape-
reihin liittyvä informaatio heijastuu hintoihin. Toiminnan näkökulmasta tärkein tehokkuu-
den määritelmä on arvopaperien hinnoittuminen ja informatiivinen tehokkuus. Informatiiv-
visesti tehokkailla markkinoilla arvopaperit hinnoittuvat viiveettä oikein ja siten tehokkuu-
den määritelmä mittaa sitä missä määrin ja kuinka nopeasti saatavilla oleva informaatio
heijastuu arvopapereiden hintoihin. Lisäksi markkinoiden tehokkuutta määrittää myös ta-
lousteoreettinen käsite yhden hinnan laista (Law of One Price), jonka mukaan yhdenver-
taisten arvopapereiden on hinnoituttava tehokkailla markkinoilla yhdenmukaisesti. (Martikainen & Martikainen 2006, 17–23; Sutinen & Viklund 2005, 106.)

Tehokkaat rahoitusmarkkinat toimivat riskin hajauttajana ja samalla luovat likviditeettiä
jälkimarkkinakelpoisille arvopapereille. Markkinat voivat kuitenkin toimia tehokkaasti,
vaikka ne eivät olisikaan täydelliset. Teoreettisesti ihanteellisten, täydellisten rahoitus-
markkinoiden tulisi täyttää seuraavat neljä välttämätöntä vaatimusta:

- Markkinat ovat kitkattomat, eli markkinoilla ei ole veroja, välityspalkkioita tai mui-
ta rajoittavia säännöksiä ja kaikki sijoituskohteet ovat täysin jaettavissa sekä mark-
kinoitavissa.
- Tuote- ja arvopaperimarkkinoilla vallitsee täydellinen kilpailu, eli tuotemarkkinoil-
la ei ole monopoleja eikä sijoittajilla ole eriarvoista mahdollisuutta käydä arvopape-
rimarkkinoilla kauppaa markkinahintaan.
- Markkinat ovat informatiivisesti tehokkaat, eli informaatio on maksutonta ja tavoit-
taa samanaikaisesti kaikki sijoittajat.
- Kaikki sijoittajat maksimoivat rationaalisesti omat hyötynsä ja pitävät suurempaa
rahamäärää parempana kuin pienempää. (Martikainen & Martikainen 2006, 17–23.)

Edellä olevat vaatimukset ovat teoreettisia eivätkä käytännössä toteudu millään markki-
noilla, mutta kyseiset ihannemarkkinat luovat kuitenkin hyvän pohjan todellisten markki-
noiden tehokkuuden arvioinnille. Markkinoiden voi olettaa toimivan tehokkaasti silloin,
kun ne heijastavat täydellisesti ja välittömästi kaikkea hinnanmuodostusprosessin kannalta
olennaista tietoa. (Martikainen & Martikainen 2006, 17–23; Sutinen & Viklund 2005, 106.)

Rahoitusmarkkinat voidaan jakaa suoraan ja välitettyyn rahoitukseen. Suora rahoitus tarkoittaa arvopaperimarkkinoita, mutta sitä voidaan kutsua myös rahamarkkinoiksi sen perusteella, että alle vuoden kestoiset rahoitusvaateet luetaan tähän ryhmään. Välitetty rahoitus puolestaan tarkoittaa pääomamarkkinoita, joiden rahoitusvaateet kestävät yli vuoden. Primääri- eli ensisijaismarkkinoilla yritys hankkii uutta pääomaa joko osakeannilla tai velkakirjojen myynnillä ja sekundääri- eli toissijaismarkkinoilla puolestaan tarkoitetaan osakkeiden ja velkakirjojen jälkimarkkinoita eli esimerkiksi pörssiä. (Sutinen & Viklund 2005, 106.)

2.3 Rahoitus- ja vakuutusyhtiöt

Yritys voi hankkia rahoitusta monesta eri paikasta, mutta tämän työn kannalta esittelen seuraavissa alaluvuissa vain aiheen rajauksen kannalta oleelliset vaihtoehdot.

2.3.1 Rahoitusyhtiöt

Rahoitusyhtiöt tarjoavat pankkirahoitusta täydentävää rahoitusta ilman pankkiluotolle ominaisia vakuuksia ja rahoitettava kohde toimii yleensä vakuutena. Ne kuuluvat pankkikonserneihin, mutta ovat erillisiä yrityksiä. Niiden keskeiset rahoitusmuodot ovat leasing-rahoitus, factoringrahoitus, myyntisaamisten ostaminen, osamaksurahoitus ja ostolaskurahoitus sekä myös luottokorttitoiminnan rahoitus. Rahoitusinstrumentteja tarjotaan lähinnä yrityksille ja yrittäjille. (Leppiniemi 2009, 141; Sutinen & Antikainen 1996, 239.)

2.3.2 Finnvera oyj

Finnvera Oyj on Suomen valtion erityisrahoitusyhtiö, joka tarjoaa lainoja, takauksia, pääomasijoituksia ja vientitakuita. Se rahoittaa hyvään liikeideaan perustuvaa, kannattavan liiketoiminnan edellytykset täyttävää yritystoimintaa silloin, kun yrityksen omat resurssit tai vakuudet eivät riitä rahoituksen hankkimiseen kaupallisilta markkinoilta. Finnvera hankkii pk-yrityksille myöntämiinsä luottoihin tarvitsemansa rahat rahoitusmarkkinoilta, ja valtio osallistuu luotto- ja takaustappioiden kattamiseen. Yritysten investointien rahoitukseen Finnvera tarjoaa esimerkiksi investointi- ja käyttöpääomaa, pientakausta, pääomaa sekä ympäristölainaa. (Finnvera lyhyesti 2009.)

2.3.3 Vakuutusyhtiöt

Vakuutusyhtiöt tarjoavat yrityksille lainoja, mutta luotonanto on usein sidoksissa lainansaajan vakuutusmaksuihin, kuten erityisesti TyEL-takaisinlainausjärjestelmässä. Vakuutusyhtiön myöntämät takaisinlainaukset ovat pitkäaikaisia ja sijoituslainat puolestaan yleisimmin 5 - 10 vuoden määräaikaishainoja. Vakuutusyhtiöt ovat harvoin yritysten päärahoittajia, mutta niiden luotonanto täydentää muualta saatua ensisijaisrahoitusta. Olennaista lainan myöntämisessä on sen takaisinmaksun turvaaminen. Pankkitakaukset ovat hyvin käytettyjä vakuutusyhtiölainoissa, mutta vakuuksina käytetään myös luottovakuutuksia, valtion ja kunnan takauksia sekä kiinteistöjä. (Leppiniemi 1989.)

3 RAHOITUSMUODOT

3.1 Leasingrahoitus ja sen käytön vaikutukset

Leasing tarkoittaa irtaimen käyttöomaisuuden pitkäaikaista vuokrausta, jossa kohteena voivat olla uudet tai käytetyt laitteet. Leasingillä voi rahoittaa lähes kaikkea irtainta käyttöomaisuutta, mutta rahoitettava kohde on voitava siirtää ilman, että sen arvo laskee. Tyypillisimpiä leasingrahoituksen kohteita ovat ajoneuvot, atk- ja kopiolaitteet, konttorikalusteet sekä teollisuus-, rakennus-, kuljetus- ja työkoneet. (Junka 1986, 1.)

Leasingrahoitus tarjoaa käyttöomaisuuden tilalle vaihtoehdon eikä esineen tarvitsija joudu sijoittamaan hankintaan pääomaa vaan tarvittava esine voidaan saada käyttöön vuokrattuna. Leasingrahoituksessa omistusoikeus kohteeseen pysyy rahoittajalla, mutta käyttöoikeus siirtyy leasingin ottajalle. Joissain tapauksissa voidaan sopia leasing sopimuksen jatkamisesta alhaisempaa vuokraa vastaan varsinaisen vuokrakauden päätyttyä. (Junka 1986, 1–3; Kärävä & Riihimäki & Kärävä 2002, 671.)

3.1.1 Käyttöleasing

Käyttöleasing (operational leasing) on lyhytaikaista leasingia, joka voidaan purkaa sopimusjakson aikana vuokralleottajan niin halutessa. Käyttöleasingissa laitetoimittaja tekee itse laitteistaan vuokrasopimuksen käyttäjän kanssa eli se muistuttaa tavallista vuokrasopimusta. Kohde voidaan vuokrata useammalle liisaajalle peräjälkeen eikä leasingkausi siis käsitä kohteen koko taloudellista käyttöikää. Käyttöleasingsopimukset ovat usein bruttoleasingiä, jossa leasingilleantaja vastaa kohteen huollosta ja vakuutuksista. Esimerkiksi auton käyttöleasingissa vuokralleottaja palauttaa ajoneuvon leasingyhtiölle leasingjakson päätyttyä. Vuokralleottaja voi myös halutessaan lunastaa auton itselleen tai solmia uuden leasingsopimuksen. (Junka 1986, 5; Leppiniemi 1989.)

3.1.2 Rahoitusleasing

Rahoitusleasingissa kohteen hankinnan rahoittaa rahoitusyhtiö, joka ostaa laitteen sen myyjältä ja vuokraa asiakkaalleen. Leasingilleantaja luovuttaa liisaajan valitseman tuotteen käyttöön sovituksi määräajaksi eli perusvuokrakaudeksi, jonka pituus ja vuokraerien suuruus mitoitetaan siten, että leasingkohteen arvo tulee perusvuokrakauden aikana täysin kuoletetuksi. Leasingsopimuksen kohde toimii yleensä rahoituksen vakuutena eikä muuta vakuuta tarvita. Rahoitusleasingissa vuokrattavan kohteen omistaa rahoitusyhtiö eikä omistus siirry asiakkaalle vuokrasopimuksen päättyessä. (Junka 1986, 4–5; Leasing 2008; Sutinen & Viklund 2005, 111 - 112.)

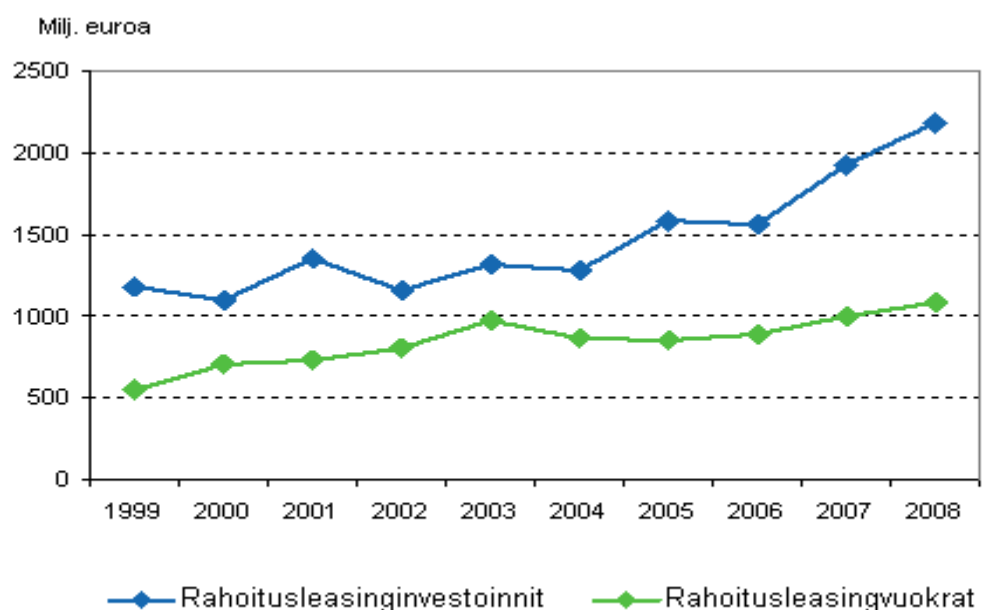
Yleinen leasingsopimuksen pituus on 2 - 6 vuotta ja kohteena useimmiten teollisuuden koneet, atk-laitteet ja muu elektroniikka sekä autot ja kuljetusvälineet. Leasingrahoituksen kustannukset muodostuvat vuokrasta, jotka yleensä maksetaan etukäteen kuukausittain tai neljännesvuosittain. Vuokra määritetään prosentteina kohteen hankintahinnasta ja arvonalisäverollisten kohteiden osalta vuokrasopimus sisältää näin myös arvonalisäveron. Ensimmäinen vuokraerä voi olla suurempi kuin muut vuokraerät, yleensä noin 10 – 20 prosenttia kohteen hankintahinnasta. Vuokra voidaan sopia joko kiinteäksi tai vaihtuvakorkoiseksi. Jos vuokra sovitaan viitekorkoon, se muuttuu korkotason mukaan. Kohteen kustannukset voidaan helposti kohdistaa sen taloudelliselle käyttäjälle ja leasingvuokrat ovat täysin vähennyskelpoisia kuluja tuloslaskelmassa. Myös vuokraeriin kuuluvan arvonalisäveron voi vähentää kuukausittain verolaskelmassa. Leasingkohteen huolto- ja korjauskustannukset

kustantaa yleensä vuokralleottaja, mutta voidaan myös sopia, että osan tai kaikki näistä kustannuksista maksaa rahoitusyhtiö. (Leasing 2008; Leppiniemi 1989.)

Vuokralleantaja vuokraa yleensä koneen tai laitteen sen tarvitsijalle sellaista vuokraa vastaan, että vuokra kattaa joko kokonaan tai pääosiltaan koneen tai laitteen hankintahinnan, korkokustannukset sekä vuokranantajalle tästä liiketoiminnasta tulevaisuuteen lasketun liikevoiton. Vuokralleantaja voi olla rahoitusyhtiö tai tavarantoimittaja, joka siirtää leasing sopimuksen rahoitusyhtiölle ja rahoittaa vuokrasopimuksen maksamalla tavarantoimittajalle kaikki vuokraerät kerralla. Rahoitusyhtiö toimii vain rahoittajana leasingmenettelyssä ja vastuu tavarantoimittajan virheestä jää myyjälle eli tavarantoimittajalle. Mahdollisesta virheestä tulee reklamoida sekä myyjälle että rahoitusyhtiölle. (Kärävä ym. 2002, 671–672.)

Leasingsopimusta ei voida irtisanoa päättymään ennen perusvuokrakauden loppua. Perusleasingkausi on rahoitusleasing sopimuksessa sovittu vähimmäisvuokrankausi, jonka aikana ei vuokralleottaja eikä vuokralleantaja voi irtisanoa sopimusta ilman toisen sopimusrikkomusta. Vuokranantajalla on kuitenkin oikeus irtisanoa sopimus, mikäli vuokralleottaja rikko sopimusehtoja. Tällöin vuokralainen on velvollinen korvaamaan vuokranantajan kustannukset. (Junka 1986, 4–5; Taloussanakirja 2009.)

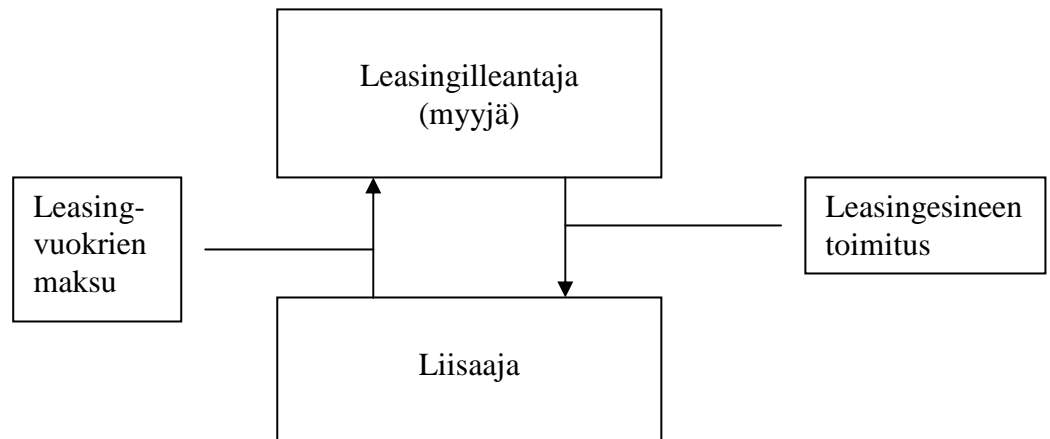
Seuraavasta kuviosta näkee miten rahoitusleasingin käyttö on kasvanut viimeisten 10 vuoden aikana:

KUVIO 1. Rahoitusleasingtoiminnan kasvun muutos (Rahoitusleasing 2009)

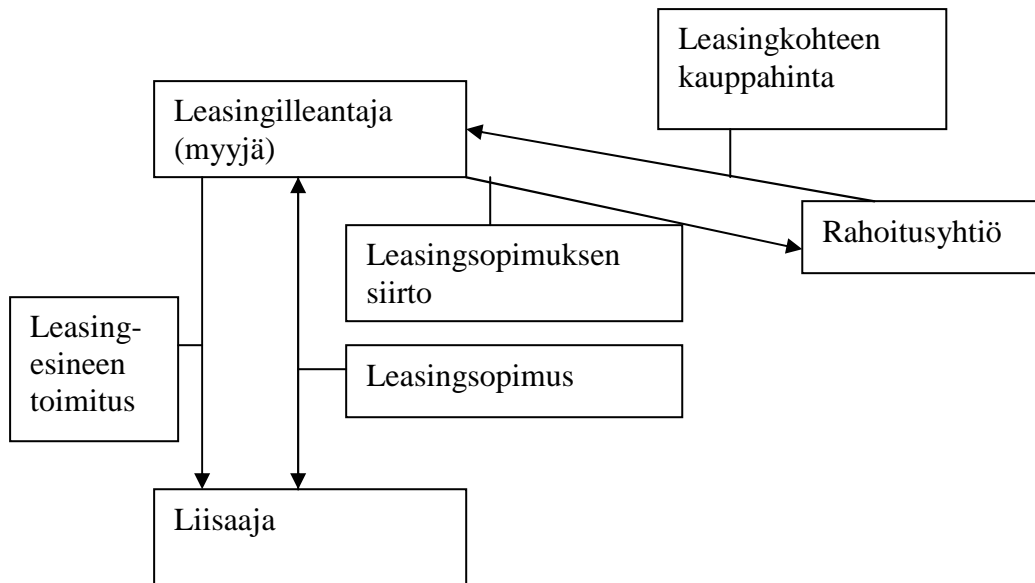
3.1.3 Suora leasing

Suorassa leasingissa esineen myyjä toimii samalla itse leasingilleantajana. Hän solmii sopimuksen liisaajan kanssa ja toimittaa omasta varastostaan leasingkohteen vuokraajalle. Vuokrakauden jälkeen leasingkohde palautetaan myyjän varastoon. (Junka 1986, 6–7.)

KUVIO 2. Suora leasing (Junka 1986, 6)

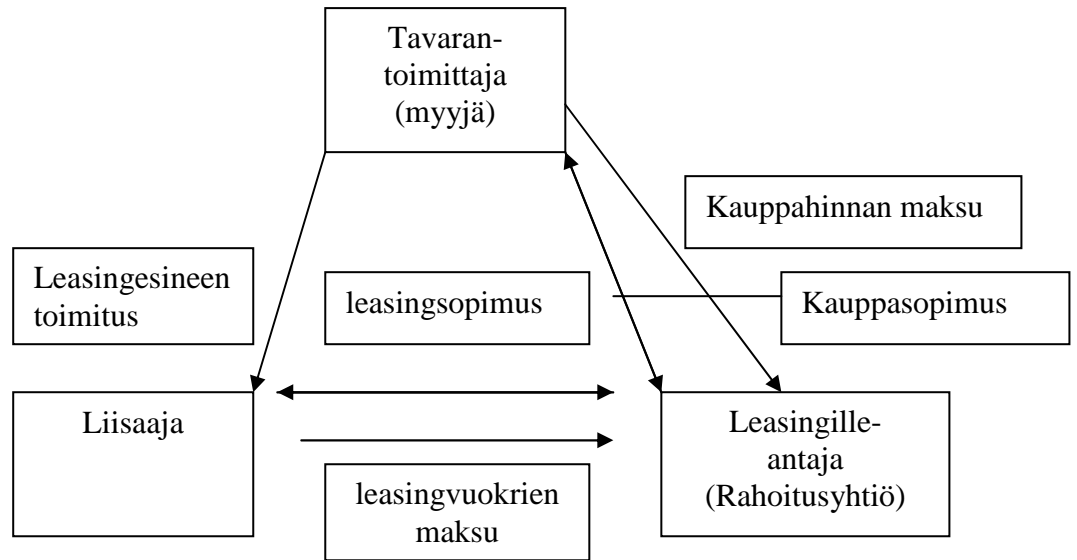
Kun suora leasing sopimus on tehty, voi myyjä siirtää sopimuksen rahoitusyhtiölle luototettavaksi. Myyjä siirtää tällöin rahoitusyhtiölle oikeuden periä vuokrasaatavat liisaajalta ja saa rahoitusyhtiöltä leasing sopimuksen diskontatun vuokrasumman etukäteen. Omistusoikeus säilyy kuitenkin myyjällä eli alkuperäisellä leasingilleantajalla. Luoton vakuutena toimii leasingkohde. Suomessa erityisesti autojen leasing toimii alla olevan kuvion mukaisesti: autojen maahantuoja vuokraa auton käyttöleasing sopimuksella suoraan käyttäjälle, mutta toimintaansa rahoittaakseen siirtää sopimuksen rahoitusyhtiölle. (Junka 1986, 6–7.)

KUVIO 3. Suoran leasingin rahoittaminen (Junka 1986, 6)

3.1.4 Epäsuora leasing

Epäsuorassa eli välillisessä leasingissa on osallisina kolme osapuolta, joiden kesken muodostuu kolmikantasuhde. Liisaaja eli henkilö, joka solmii leasingsopimuksen vuokraajan kanssa, käy ensin tavarantoimittajan kanssa neuvottelut haluamastaan tuotteesta, jonka jälkeen rahoitusyhtiö ostaa tuotteen myyjältä. Liisaaja solmii leasingsopimuksen tuotteesta rahoitusyhtiön kanssa ja maksaa sille vuokraa kohteesta. Rahoitusyhtiö omistaa leasingkohteen, mutta sen rooli rajoittuu lähinnä rahoittajan osaan. Rahoitusyhtiö hankkii tavaran omistukseensa vasta, kun liisaaja on jo tiedossa eikä se pidä mitään tavaravarastoa. Tavallisesti rahoitusyhtiö solmii tavarantoimittajan kanssa takaisinostosopimuksen, joka velvoittaa tavarantoimittajan lunastamaan leasingkohteen vuokratuotteen jälkeen takaisin etukäteen sovitun jäännösarvon mukaisesti. (Junka 1986, 7)

KUVIO 4. Epäsuora leasing (Junka 1986, 7)

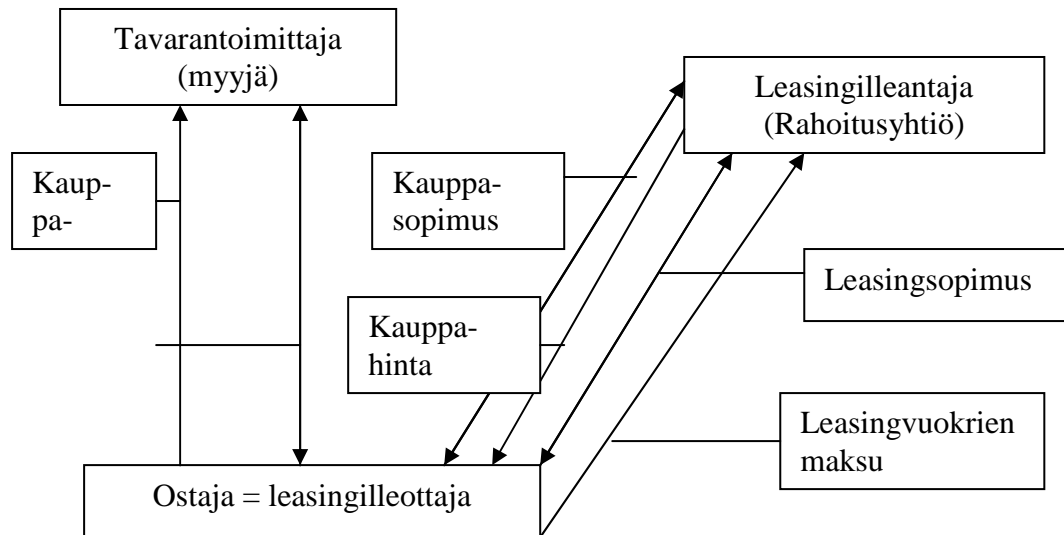
3.1.5 Huoltoleasing

Leasingsopimukset voivat vaihdella sen mukaan sitoutuuko vuokralleantaja huolehtimaan kohteen huollosta, korjauksista ja vakuutuksista. Jos vuokralleantaja vastaa niistä, kutsutaan leasingia huolto- tai bruttoleasingiksi. Esimerkiksi autoleasingissa valitaan useimmin huoltoleasing. Siinä maksetaan autokohtaista vuokraa, joka perustuu sopimuskauden pituuteen ja ajokilometrien määrään. Huoltoleasingin kuukausivuokra sisältää yleensä määräaikaishuollot, sijaisauton, normaalista kulumisesta aiheutuvat korjaukset sekä renkaat. Vuokralleottajalla on oikeus irtisanoa huoltoleasing-sopimus purkumaksua vastaan, jonka suuruus vaihtelee rahastoyhtiöittäin. Vuokranantaja voi puolestaan irtisanoa sopimuksen, mikäli vuokralainen rikkoo sopimusehtoja, jolloin vuokralainen on korvausvelvollinen. (Junka 1986, 8; Leppiniemi 1989; Vakuudet 2009.)

3.1.6 Sale and lease back

Sale and lease back eli myynti ja leasingilleotto on (kiinteän omaisuuden) leasingin erityismuoto. Siinä tapauksessa asiakas myy rahoitusyhtiölle omistamansa laitteen tai kiinteistön ja sopii samalla siitä, että tekee kyseisestä kauppakohteesta leasing-sopimuksen. Esimerkiksi teollisuusyritys voi rakennuttaa tarpeidensa mukaisen teollisuushallin, mutta

myöhemmin myy hallin rahoitusyhtiölle helpottaakseen rahoitustilannettaan ja tekee sen jälkeen leasingrahoitus-sopimuksen hallista. Sopimuksen ehdoista riippuen sale and lease back tulkitaan joko käyttöleasingiksi tai rahoitusleasingiksi. (Junka 1986, 8.)

KUVIO 5. Sale and lease back (Junka 1986, 8)

3.1.7 Vaikutukset tilinpäätökseen

Euroopan unionin alueen pörssiyritykset laativat konsernitilinpäätöksensä kansainvälisten tilinpäätösstandardien eli IFRS-standardien mukaisesti, jotka tunnetaan myös nimellä IAS. Standardit on otettu käyttöön vuonna 2005 ja niiden tarkoituksena on yhtenäistää EU-alueen pörssiyritysten tilinpäätöksiä. Yhtenäistämisen tavoitteena on lisätä tilinpäätösten kansainvälistä vertailukelpoisuutta ja parantaa talousinformaation laatua. IFRS:n mukainen tilinpäätös eroaa suomalaisesta tilinpäätöksestä tuloksen ja taseen osalta. IFRS:n mukaisessa tilinpäätöksessä leasingsopimuksen alkamisajankohdan käypä arvo tai sitä alempi tulevien leasing-maksujen nykyarvo eli kyseisen käyttöomaisuuden arvo kirjataan taseeseen käyttöomaisuudeksi ja velaksi. Hyödykkeestä kirjataan poistot kuten omistetusta hyödykkeestä ja leasingvelasta maksettava korkokulu eli poistot ja korkomenot tuloslaskelmaan kuluksi. Maksettava leasing-vuokra jaetaan rahoitusmenoihin ja velan vähennykseen. (Koponen 2009; Kähkönen 2008; Roine 2005.)

Rahoitusleasingin käsittely IFRS:n mukaisesti parantaa eri yhtiöiden vertailukelpoisuutta, koska näin vuokratut hyödykkeet on esitettävä aina taseessa varoina ja velkoina. Suomalaisen tilinpäätösnormiston eli FAS:n mukaisessa tilinpäätöksessä rahoitusleasing-sopimukset saadaan kirjata taseeseen vain konsernitilinpäätöksessä. Erilaiset tilinpäätökset vaikuttavat myös tunnuslukuihin ja niiden laskemiseen. IFRS:n mukaan laaditussa tilinpäätöksessä tulos voi olla parempi sekä taseen loppusumma isompi, koska leasing-sopimukset ovat taseessa, mikä vaikuttaa esimerkiksi heikentävästi seuraaviin tunnuslukuihin: sijoitetun pääoman tuotto, omavaraisuusaste sekä velkaantumisaste. Jos taseoikaisua ei ole tehty, poikkeavat rahoituksen riittävyttä ja pääomarakennetta kuvaavat tunnusluvut huomattavasti. (Koponen 2009; Kähkönen 2008; Roine 2005.)

3.1.8 Vaikutukset arvonnalisäveroon ja sosiaaliturvamaksuihin

Leasingvuokrasta saa kuukausittain vähentää arvonnalisäveron. Henkilöautot ovat vähennyskelpoisia vain, jos niitä käytetään yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen, mikä voidaan todentaa esimerkiksi ajopäiväkirjan avulla. Työsuhdeautojen, joilla voidaan ajaa myös yksityisajaja, hankinta- ja leasingkustannukset sekä käyttökustannukset ovat kokonaan vähennyskeltottomia. Pakettiautoissa esimerkiksi ajopäiväkirjan avulla voidaan erotella vähennyskelpoinen ja – keltoton osa. (Leasingrahoitus 2004, ref. Laitinen 2004.)

Käyttämällä leasing-rahoitusta, joka ei näy yrityksen taseessa, voidaan saavuttaa myös etua sosiaaliturvamaksuprosentissa, koska käyttöomaisuuden poistot vaikuttavat maksuihin. Sosiaaliturvamaksu sisältää kansaneläkemaksun sekä sairausvakuutusmaksun. Seuraavassa on mainittu vuoden 2009 sosiaaliturvamaksuprosentit ja niiden määrätymisperusteet.

Työnantajan sosiaaliturvamaksut vuonna 2009:

I luokka (yleisin luokka) 2,0 %

- jos uusi yritys
- jos yrityksen kuluvan käyttöomaisuuden poistot vuodelta 2007 toimitetussa verotuksessa alle 50 500 euroa
- jos yrityksen poistot vuonna 2007 yli 50 500 euroa, mutta alle 10 % palkoista
- jos työnantaja ei harjoita liiketoimintaa, esim. kotitalous tai liiketoimintaa harjoittamaton yhdistys

II luokka 4,2 %

- jos yrityksen poistot yli 50 500 euroa ja samalla vähintään 10 % mutta enintään 30 % palkoista

III luokka 5,1 %

- jos yrityksen poistot yli 50 500 euroa ja samalla yli 30 % palkoista

Liiketoimintaa harjoittavan työnantajan on itse laskettava, minkä sosiaaliturvamaksuprosentin mukaan maksu maksetaan. (Työnantajan sosiaaliturvamaksut 2009.)

3.2 Osamaksu- ja investointirahoitus

3.2.1 Osamaksurahoitus

Osamaksukaupan rahoituksen pohjana toimii kauppiaan ja asiakkaan välinen osamaksusopimus. Kauppias siirtää sopimuksen rahoitusyhtiölle ja ostaja suorittaa sille suoraan kauppahinnan. Yleisimpiä kohteita ovat autot, moottoripyörät ja muut kuljetusvälineet. Osamaksusopimuksen kohde toimii maksamisen vakuutena. Omistusoikeus kohteeseen siirtyy ostajalle vasta kun viimeinen osamaksuerä on maksettu. (Osamaksukaupan rahoitus 2007.)

Osamaksukaupassa myyjä luovuttaa myydyin osamaksuesineen ostajalle ennen kuin koko kauppahinta on maksettu ja maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi myyjä tavallisesti pidättää omistusoikeuden osamaksuesineeseen siihen asti, kunnes koko kauppahinta on maksettu. Ostaja maksaa myyjälle loppukauppahinnan useassa erässä ja ostajan laiminlyödessä osamaksusopimuksen mukaiset maksusuoritukset, voi myyjä halutessaan saada suorituksen maksamattomalle saatavalleen osamaksuesineestä ulosottoviranomaisten kautta. Siinä tapauksessa myyjä saa osamaksuesineen takaisin ja osamaksuesineen arvo vähentää ostajan maksettavaksi jäävää velkaa. Osamaksuesineen takaisin ottaminen on kuitenkin ostajalle usein hyvinkin ankara toimenpide, joten laissa säännöksiä, joiden on tarkoitus turvata ostajaa myyjän toimenpiteitä vastaan. (Uitto 2003, 13.)

Osamaksukaupassa on noudatettava lain ohjeita ja erityisesti kauppa- ja teollisuusministeriön antamia ohjeita osamaksukauppaa koskevan lomakkeen vähimmäisvaatimuksista.

Myyjän suojana on lain mukainen oikeus ottaa esine takaisin, jolloin suoritetaan tilitys osapuolten välillä. Ostajan velvollisuutena on suorittaa hinta sopimuksen mukaisesti ja jos ostaja täyttää osamaksusopimuksen maksuehdot, on hänen asemansa turvattu. Ostajalla on myös oikeus maksaa velkansa aikaisemminkin kuin on sovittu. Osamaksukauppa on sidottu määrämuotoon ja lain mukaan osamaksukaupasta on tehtävä erityisellä lomakkeella päivitytty kirjallinen sopimus, joka myyjän tai hänen edustajansa sekä ostajan on allekirjoitettava. Sopimus on tehtävä kahtena kappaleena, molemmille osapuolille omansa ja siinä on muiden kaupan ehtojen lisäksi ilmoitettava esineen käteishinta. (Kärävä ym. 2002, 669–671; Uitto 2003, 27.)

3.2.2 Investointirahoitus

Investointirahoitus, jota kutsutaan myös hankintarahoitukseksi, on tuotantohyödykkeiden osamaksusopimusten rahoittamista. Kohteena voivat olla uudet tai käytetyt koneet ja laitteet, joiden hankintahinta on yleensä vähintään 10 000 euroa. Investointirahoituksella voidaan rahoittaa jopa 70 % kohteen verollisesta hankintahinnasta. Osamaksut maksetaan yleensä kuukausittain samansuuruisina erinä ja korko voidaan sopia kiinteäksi tai sitoa markkinakorkoon, jolloin kuukausierin suuruus riippuu korkotasosta. Koska investointirahoitus on osamaksukauppaa, omistusoikeus siirtyy ostajalle vasta kun koko kauppasumma on maksettu. Investointirahoitus sopimus sisältää yleensä kohteen hoitoa ja vakuuttamista koskevia ehtoja, mutta vakuuksia ei tarvita. Korot ovat yritykselle vähennyskelpoisia kuluja ja myös arvonalisävero on vähennyskelpoinen heti, kun kohde on toimitettu. (Investointirahoitus 2009; Leppiniemi 2009, 143.)

3.3 Pankkilaina

Pankkilainat ovat yleisin yrityksen vieraan pääoman muoto. Sitä käytetään yleensä yrityksen investointien rahoitukseen ja takaisinmaksuaika määritellään yleensä useammaksi vuodeksi. Yritys maksaa korkoa lainasta ja ehdot muotoutuvat nykyisin tapauskohtaisesti ja neuvotellen pankin kanssa. Lainan ehtoihin vaikuttavat yleensä lainan määrä, laina-aika, lyhennysvapaiden kuukausien tai vuosien tarve, vakuudet, yritysidean kannattavuus sekä yrittäjän tausta. Myös ulkopuolinen vakuudenantaja, kuten Valtiontakuukeskus tai Finnvera voi olla mukana neuvottelussa, mutta niitä käyttäessään yrittäjän kannattaa laskea tarkkaan lainan kokonaiskustannukset. (Sutinen & Viklund 2005, 108–109.)

Lainamuodoksi voi valita tasaerä- eli annuiteetilainan, tasalyhennyslainan tai kiinteän tasaerälainan. Annuiteetilainassa kaikki takaisinmaksuerät ovat lainan myöntämishetkellä yhtä suuria ja lainan takaisinmaksuaika on tarkkaan määritetty. Lyhennyksen osuus on alussa pieni, mutta kasvaa laina-ajan kuluessa koron osuuden pienentyessä laina-ajan loppua kohden. Laina-aika pysyy samana vaikka viitekorko muuttuisikin, mutta lainaerien suuruus lasketaan siinä tapauksessa uudelleen. Annuiteetilaina on ihanteellinen vaihtoehto lainanottajalle, joka haluaa tietää lainan takaisinmaksuajan tarkalleen etukäteen ja kykenee myös selviytymään maksuista korkotason noustessa. (Evans 2008a.)

Tasalyhenteisen lainan maksuerä muodostuu pääoman lyhennyksen kiinteästä osuudesta sekä muuttuvasta koron osuudesta. Lainan pääoman pienetessä myös koron euromääräkin pienenee, joten maksuerä pienenee loppua kohden lyhennysosuuden pysyessä kuitenkin samana koko laina-ajan. Korkotason vaihtelut vaikuttavat maksuerin suuruuteen eli jos viitekorko nousee, suurenevät myös maksuerät ja vastaavasti maksuerä pienenee korkotason laskiessa. Tämä lainamuoto on erityisesti suurilla lainoilla edullisempi kuin annuiteetilaina, mutta sopii myös matalakorkoisille pienemmille luotoille. (Evans 2008a.)

Kiinteässä tasaerälyhennyksessä kaikki takaisinmaksuerät ovat nimensä mukaisesti euromääräisesti yhtä suuria eli kiinteitä. Maksuerät koostuvat korkotason mukaan vaihtelevasta pääoman lyhennyksestä sekä korosta. Viitekoron noustessa maksuerää ei suurenneta vaan laina-aikaa puolestaan pidennetään. Vaarana kuitenkin on, että korkojen noustessa liikaa, maksuerillä kuitataan pelkkiä korkoja ja samalla laina-aika pitenee kohtuuttoman pitkäksi. Jos laina ei lyhene ollenkaan, kannattaa silloin sopia pankin kanssa uudesta lyhennyssuunnitelmasta. Tämä lainamuoto on hyvä vaihtoehto silloin, kun halutaan tietää maksuerin suuruus tarkalleen myös tulevaisuudessa eikä laina-ajan pituudella ole merkitystä. (Evans 2008a.)

3.4 Luotollinen shekkitili

Luotollinen shekkitili on joustava vieraan pääoman muoto, jota käytetään turvaamaan yrityksen maksuvalmiutta. Luotollista tiliä avattaessa määritellään limiitti eli luottoraja, jonka puitteissa luoton määrä voi vaihdella. Kustannuksena yritys maksaa limiittiprovisiota (esimerkiksi 2 - 3 % luottorajasta) sekä varsinaista luottokorkoa. Luotollista shekkitiliä käyte-

tään yleensä lyhytaikaisiin rahoitustarpeisiin. Sen korkotaso on yleensä korkeampi kuin pitkäaikaisen pankkilainan, mutta joustavuutensa vuoksi se on pitkällä aikavälillä edullisempi rahoitusmuoto nimenomaan lyhytaikaisissa rahoitustarpeissa. Investointien rahoitukseen sitä ei kuitenkaan missään nimessä kannata käyttää. (Sutinen & Viklund 2005, 108.)

4 RAHOITUSTEKIJÄT

4.1 Korko

Rahoituksen hintaan keskeisesti vaikuttava tekijä on lainan pääomalle maksettava korko. Lainassa korko voidaan valita joko kiinteäksi tai vaihtuvaksi. Kiinteä korko pysyy muuttumattomana koko laina-ajan tai sovitun jakson ajan. Vaihtuva korko on puolestaan viitekorko, josta on sovittu asiakkaan kanssa. Yleisimpiä viitekorkoja ovat euribor-korko eli euroalueen rahamarkkinoiden yhteinen viitekorko, pankkien omat prime-korot sekä peruskorko. Luottojen hinnoittelussa viitekorkoon lisätään asiakaskohtainen marginaali, jonka suuruuteen vaikuttavat muun muassa yrityksen tulevaisuudennäkymät, käytettävissä oleva vakuus sekä asiakkaan asiakassuhde pankkiin. (Leppiniemi 2009, 91–96.)

Myös ohjauskorko vaikuttaa pankkilainoihin oleellisesti. Se on keskuspankin, kuten Euroopan Keskuspankin määrittämä koron taso, jolla keskuspankki pyrkii vaikuttamaan hallinnoimaansa valuuttaan ja sen seurauksena valuutta-alueen talouteen. Markkinakorot, kuten euribor-korot seuraavat ohjauskorkoa. Useimmiten lainan korko muodostuu ohjauskorosta sekä pankin omasta marginaalista. Yrityksen lainakustannukset nousevat ohjauskoron noustessa ja laskevat puolestaan sen laskeessa, mutta riippuen tietenkin siitä, mihin korkoon laina on sidottu. Pankkilainalle voi kuitenkin ottaa erilaisia maksullisia lisäpalveluja, kuten korkokaton, jotka suojaavat lainan kustannuksia korkovaihteluilta. (Evans 2008a; Kinnunen & Laitinen & Laitinen & Leppiniemi & Puttonen 2007, 153.)

4.2 Vakuudet ja takuut

Useimpien luottojen myöntämisen ehtona on vakuus, joka voi yritysluotoissa olla takaus, jossa takaajina voivat olla henkilöasiakas ja yritys tai panttaus. Panttauksen kohteita ovat esimerkiksi asunto-osake, kiinteistö, liikekiinteistö, yrityskiinnitys, talletus tai osakkeet. Vakuudet takaavat sen, että luotonantaja saa omansa takaisin joka tapauksessa riippumatta velallisen maksuvaikeuksista. Finnvera ja Garantia antavat myös yritysten luotoille takauksia. Joissain tilanteissa yrityksille voidaan kuitenkin myöntää vakuudeton luotto, mutta siihen vaikuttaa yrityksen toiminta ja/tai luoton määrä. (Evans 2008b; Kinnunen ym. 2007, 153; Vakuudet 2009.)

4.3 Yritystutkimus

4.3.1 Luottokelpoisuus

Lainapäätöstä tehtäessä pankilla on oltava riittävästi tietoa yrityksen nykyisestä sekä tulevasta toiminnasta. Tärkeimmät lainapäätökseen vaikuttavat tekijät ovat tulevaisuuden näkymät ja maksukyky. Muita keskeisiä lainan myöntämiseen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa yrityksen liikeidea, toimialan yleinen tilanne ja kehitysnäkymät, yritysjohtajan pätevyys, omistajien sitoutuminen yritykseen, vakuuksien riittävyys sekä aikaisempi asiakassuhde. Yritys tekee usein liiketoimintasuunnitelman hakiessaan ulkopuolista rahoitusta. (Lainarahoitus yritystoiminnassa 2009.)

Luoton myöntäjät tutkivat yleensä yritysten luottokelpoisuuden. Tekemiensä analyysien lisäksi luotonantajat voivat käyttää luottotietoja ja analyysijä myyvien yritysten arvioita tietyn yrityksen luottoriskistä. Luottokelpoisuusanalyysien avulla luotonantaja pyrkii ensisijaisesti selvittämään kuinka suurella todennäköisyydellä yritys kykenee huolehtimaan koroista ja pääoman takaisinmaksusta velkojilleen. Luottoa hakevan yrityksen taloudellista tilannetta verrataan samalla toimialalla toimivien yritysten tilanteeseen ja kyseisen vertailun pohjalta luottokelpoisuusanalyysin tekijä antaa pitkäaikaisia tai kertaluottosuosituksia. Arviot tiivistetään avainluvuiksi, jotka määritetään aiempien vuosien tilinpäätöstunnuslukuja apuna käyttäen. Näiden avulla voidaan laatia luottokelpoisuusluokittelu, joka kertoo

kuinka hyvin yrityksen oletetaan pystyvän maksamaan luottonsa takaisin luotonantajalle korkoineen. (Martikainen & Martikainen 2006, 83–85.)

4.3.2 Tilinpäätösanalyysi ja tunnusluvut

Yritykselle laaditaan tilikauden päättyessä tilinpäätös, johon sisältyy vähintään tuloslaskelma, tase, liitetiedot sekä toimintakertomus. Yrityksen tuloslaskelma antaa tietoa yrityksen taloudellisesta suorituskyvystä tilikauden aikana ja taseesta puolestaan selviää yrityksen omaisuus sekä se, miten yritystoiminta on rahoitettu. Toimintakertomus puolestaan antaa keskeiset tiedot yrityksen toiminnan kehittymisestä. (Niskanen & Niskanen 2000, 42–78; Sutinen & Antikainen 1996, 328–343.)

Tilinpäätösanalyysissä tutkitaan yrityksen taloudellista menestymistä erilaisten tekniikoiden ja vertailukohteiden avulla. Tekniikat voidaan luokitella prosenttilukumuotoisten tilinpäätösten laadintaan, trendianalyysiin sekä tunnuslukuanalyysiin. Tunnuslukuanalyysissä lasketaan tuloslaskelman ja taseen perusteella tunnuslukuja, jotka mittaavat yrityksen taloudellista menestystä. Analyysissä käytettävät tunnusluvut voidaan luokitella kolmeen pääryhmään: kannattavuutta, vakavaraisuutta sekä maksuvalmiutta mittaavat tunnusluvut. (Niskanen & Niskanen 2000, 42–78; Sutinen & Antikainen 1996, 328–343.)

Tilinpäätösanalyysiä käytetään nimenomaan yritystutkimuksen yhteydessä. Analyysin tavoitteena on antaa lisää tietoa yrityksen sen hetkisestä tilasta ja erityisesti rahoittajat ovat kiinnostuneet siitä yrittäjän itsensä lisäksi. Yritystutkimus on analyysiä laajempi tutkimus, jonka yleensä laittaa alulle luotonantaja. Tutkimusprosessissa tarkastellaan ensisijaisesti kannattavuutta. Yritystutkimus toteutetaan useimmiten seuraavissa tilanteissa:

- Yrityksen anoessa suurehkoa investointi- tai muuta luottoa
- Yrityksen siirtyessä pankin rahoitukseen jostain muusta rahoituslaitoksesta
- Yrityksen liiketoiminnan muuttuessa kannattamattomaksi
- Yrityksen itse toivoessa tutkimusta ulkopuolisen tilannearvion saamiseksi

(Niskanen 2000, 42–78; Sutinen & Antikainen 1996, 328–343.)

Yritystutkimuksen alussa tarkistetaan olemassa olevat tiedot yrityksestä ja puuttuvat esitiedot hankitaan yritykseltä. Tutkimuksen pohjaksi tarvitaan vähintään yrityksen tilinpäätös-

tiedot 3-5 vuodelta. Tietojen perusteella yritystutkija korjaa tilinpäätökset saaduilla oikaisutiedoilla sekä laskee tietyt tunnusluvut, joita verrataan eri vuosien tai muiden yritysten tai toimialakohtaisten keskiarvojen kesken. Seuraavaksi tehdään yrityskäynti, jonka tärkein tehtävä on saada tietoa yrityksen toiminnasta sekä tulevaisuuden näkymistä. Lopuksi laaditaan yritystutkimuskertomus, johon on muokattu ja täydennetty tilinpäätöstietoja sekä yrityskäynnin perusteella saatuja tietoja. Laaditaan myös lopullinen taseanalyysi ja tarkennetaan ennusteita yrityksestä saatujen tietojen sekä vertailuaineiston perusteella. (Niskanen 2000, 42–78; Sutinen & Antikainen 1996, 328–343.)

5 INVESTOINNIT JA RAHOITUS

5.1 Investointi

5.1.1 Tarkoitus

Investoimisella tarkoitetaan investointien eli pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankkimista ja niiden hankintameno merkitään tavallisesti tilinpäätöksessä poistoilla vähennettynä taseeseen. Yritykset uhraavat pääomaa eli investoivat saavuttaakseen tuloja tulevaisuudessa. Tavallisimpia investointikohteita ovat maa-alueet, vesialueet, rakennukset, koneet, kalusto, laitteet, huoneisto-osakkeet ja tytäryhtiöosakkeet. Aineettomia investointeja ovat esimerkiksi aineettomat oikeudet ja kehitystyö. Yritysten tekemät investoinnit eroavat toisistaan merkittävästi. Osa investoinneista aiheuttaa suuria kassavirtoja, joten niistä investoinnista saatava hyöty on mitattavissa suoraan rahallisena hyötynä. Osittain hyöty voi kuitenkin ainakin aluksi olla ei-rahallista, kuten työntekijöiden viihtyvyyden parantamista. Valmisteluvaiheessa laaditaan yleensä investointilaskelma. (Leppiniemi 1989, 15; Martikainen & Martikainen 2006, 24–26.)

Investointiprojekti on yleensä monivaiheinen pitkäkestoinen hanke ja suuret investoinnit ovat yritykselle myös strategisia päätöksiä. Martikaisen ja Martikaisen mukaan investointiprojektin vaiheet voidaan esittää esimerkiksi seuraavasti:

1. investointikohteiden etsiminen
2. investoinnin edullisuuteen vaikuttavien tekijöiden arviointi
3. investointien kannattavuuslaskelmien laatiminen ja vertailu
4. investoinnin rahoituksen suunnittelu
5. investointipäätöksen teko
6. investointiprojektin seuranta

(Martikainen & Martikainen 2006, 27).

Investoinnit voivat kohdistua aineellisiin tuotantohyödykkeisiin, kuten rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin, mutta myös aineettomiin hyödykkeisiin, kuten esimerkiksi investoinnit tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Investoinnit voidaan luokitella monella tavalla, esimerkiksi finanssi- eli rahainvestointeihin sekä reaali-investointeihin. Finanssi-investoinnissa rahaa sijoitetaan tuotantotoimintaa harjoittavaan yritykseen ostamalla sen osakkeita tai velkakirjoja eli kohteet ovat yleensä jo olemassa markkinoilla. Puolestaan reaali-investoinnissa yritys käyttää rahaa pitkävaikutteisten tuotantotekijöiden hankintaan, jolloin yritys voi joutua esimerkiksi sitoutumaan pitkäaikaiseen rakennusprojektiin tuotantotekijöiden saattamiseksi tuloa tuottavalle asteelle. (Niskanen & Niskanen 2003; 305–307.)

Investoinnit voidaan luokitella hyödyn mukaan esimerkiksi seuraavasti: korvausinvestointeihin, joilla joko uudistetaan yrityksen kulunutta tai vahingoittunutta käyttöomaisuutta tai joilla pyritään kustannusten alentamiseen sekä laajennusinvestointeihin, joilla pyritään joko lisäämään yrityksen nykyisten tuotteiden valmistuskapasiteettia tai joilla suuntaudutaan uusiin tuotteisiin tai uusille markkinoille sekä lisäksi pakollisiin investointeihin, joilla esimerkiksi lisätään työntekijöiden turvallisuutta tai suojellaan ympäristöä sekä investointeihin tutkimukseen ja tuotekehitykseen. (Niskanen & Niskanen 2003, 305–307.)

Teppo Martikaisen ja Minna Martikaisen mukaan investointeja voidaan luokitella ainakin seuraavin kriteerein:

- investoinnin suuruus
- investoinnista saatavan hyödyn muoto
- investoinnin tuottamien kassavirtojen tyyppi ja ajoittuminen
- investointihankkeiden kytkeytyminen toisiinsa
 - toisensa poissulkevat

- toisiaan täydentävät
- toisensa korvaavat (Martikainen & Martikainen 2006, 27).

Yritystoiminnassa pyritään tekemään investointeja, jotka tuottavat enemmän kuin niiden rahoittaminen kustantaa, jolloin yritys tuottaa omistajilleen lisäarvoa. Jos yritys ei pysty tekemään kannattavia investointeja, sen olemassaololle ei ole perustetta, koska se tuhoaa omistajiensa varoja. Sekä oman että vieraan pääoman hinnan vaihdellella markkinoilla olosuhteiden muuttuessa, myös vaatimukset yritysten investointien kannattavuudelle muuttuvat. Investoinnin kannattavuuteen vaikuttaa seuraavat tekijät: perusinvestointi, investoinnista saatavat nettotulot, investoinnin pitoaika ja jäännösarvo sekä laskentakorko. (Leppiniemi & Puttonen 2002, 16–17, 79.)

5.1.2 Perusinvestointi

Perusinvestoinnilla tarkoitetaan niitä vaadittavia uhrauksia, joiden avulla investointihanke on käyttövalmiina tuottamaan yritykselle kassavirtoja. Ne voidaan jakaa käyttöomaisuusinvestointeihin ja käyttöpääomainvestointeihin. Perinteisesti investoinnilla tarkoitetaan yhtä suurta hanketta, joka alkaa tuottaa kassavirtoja heti valmistuttuaan, kuten esimerkiksi paperikone, joka vaatii satojen miljoonien eurojen investoinnin ja vaatii siksi tarkan kannattavuusanalyysin. Ei tule kuitenkaan sivuuttaa investoinnin aiheuttamaa lisäystä käyttöpääoman tarpeessa. Myös varastoihin ja myyntisaataviin sitoutuu pääomaa, joka yrityksen on rahoitettava. (Leppiniemi & Puttonen 2002, 79.)

5.1.3 Investoinnista saatavat nettotulot ja investointijakso

Investoinnin kannattavuutta mitataan sillä, että kattavatko sen tuottamat nettotuotot eli kausittaisten tulojen ja kulujen erotus perusinvestoinnista aiheutuneet kustannukset. Investoinnin juoksevat kulut tarkoittavat yleensä myyntituloja ja juoksevat kulut puolestaan erilaisia investoinnin käyttömenoja. Investointia suunniteltaessa ei tule ottaa huomioon niin sanottuja uponneita kustannuksia, koska kustannukset ovat jo aiheutuneet eikä investoinnin tekemättä jättäminen enää niihin vaikuta. Vaihtoehtokustannukset, jotka tarkoittavat sitä parasta vaihtoehtoista tuottoa, joka jää investointipäätöksen vuoksi saamatta, tulee kuitenkin huomioida. (Leppiniemi & Puttonen 2002, 79–80.)

Arvioitaessa investoinnin kannattavuutta suuri merkitys on sillä, miten pitkään investointi tuottaa kassavirtoja. Investoinnin pitoaikaa on usein hyvin vaikea ennustaa, koska investoinnin elinikää on mahdollista jatkaa pitkällekin huolto- ja korjaustoimenpiteiden avulla. Pitoajan käsite on yleensä selkeä, jos kyseessä esimerkiksi maa-alue, jonka arvon tiedetään pysyvän ennallaan tai nousevan vuosien mittaan. Jos taas investoinnissa on kyseessä kone tai laite, jonka taloudellinen arvo laskee ajan kuluessa, on investoinnin pitoaika hyvin keskeisessä roolissa investoinnin kannattavuuden arvioinnissa. Pitoajan määrittelyyn voidaan käyttää kolmea eri lähestymistapaa: koneen arvioitu fyysinen, taloudellinen tai tekninen käyttöikä. (Kinnunen ym. 2007, 132–133; Leppiniemi & Puttonen 2002, 80–81.)

5.1.4 Jäännösarvo ja laskentakorko

Investoinnin jäännösarvolla tarkoitetaan myyntituloa, joka investoinnista odotetaan saatavan, kun sen käyttö yritystoiminnassa lopetetaan, eli investoinnin arvoa sen pitoajan lopussa. Usein jäännösarvoa ei edes huomioida investointilaskelmissa sen vähäisen merkityksen vuoksi, mutta se voi joko olla positiivinen, nolla tai negatiivinen. Jäännösarvo voi olla positiivinen, mikäli tuotannontekijä voidaan myydä tulevaisuudessa, tai negatiivinen esimerkiksi silloin, kun maa-alue joudutaan puhdistamaan haitallisista aineista investoinnin päätyttyä. Yleensä jäännösarvon kuitenkin oletetaan olevan nolla, koska sitä on hankala arvioida tai sillä on vain mitätön arvo. (Kinnunen ym. 2007, 132–133; Leppiniemi & Puttonen 2002, 80–81.)

Investoinnin kannattavuutta verrataan laskentakorkoon, joka perustuu kustannukseen, jonka yritys joutuu maksamaan investointia rahoittaessaan eli kyseessä on pääoman kustannus. Oman pääoman kustannus määräytyy sijoittajien tuottovaatimuksen perusteella ja vieraan pääoman todennäköisesti jonkin viitekoron perusteella, jonka lisäksi määrätään riskilisiä (riskipreemio) eli spread. (Leppiniemi & Puttonen 2002, 81.)

5.2 Investointirahoitus

5.2.1 Yrityksen investointien rahoittaminen

Yrityksen rahoituskysymykset voidaan jakaa kahteen osaan taseen mukaisesti. Vastaavaapuolen kysymykset liittyvät omaisuuden tuottoon eli miten saada liiketoiminnalla mahdollisimman hyvä tuotto omaisuudelle ja puolestaan vastattavaapuolen kysymykset liittyvät hankittavan rahoituksen kustannuksiin eli miten saada rahoitusta mahdollisimman edullisesti ja miten jakaa se omaan ja vieraaseen pääomaan. Yrityksen tuotot realisoituvat vasta tulevaisuudessa, jonka vuoksi niihin liittyy epävarmuutta ja rahoittajat luonnollisesti huomioivat tämän epävarmuuden rahan hinnassa. Se tarkoittaa sitä, että rahan kustannus on sitä korkeampi, mitä epävarmempi investointi on kyseessä, koska rahoittaja haluaa hyötyksen ottamalleen riskille. (Leppiniemi & Puttonen 2002, 16–17.)

5.2.2 Investointituki

Yritys voi myös hakea investointitukea investointihankkeisiinsa. Sitä myönnetään yritystoimintaan, paitsi maatalo- ja kalatalouteen. Tukea eivät myöskään voi kaikki yritykset saada riippuen niiden koosta, kuten rakennusurakoitsijat vain, jos yritys on pienyritys. Menojen ylittäessä 1,7 miljoonaa euroa tuen myöntää kauppa- ja teollisuusministeriö, muuten työvoima- ja elinkeinokeskuksen yritysosasto. Tukea on haettava ennen hankkeen aloittamista ja tuki maksetaan erillisestä hakemuksesta tuen hankkeen edistymisen mukaan myöntämispäätöksessä asetettujen tarkempien ehtojen ja hyväksyttävän selvityksen perusteella. (Investointituki 2009; Koponen 2009.)

Investointituen myöntämisen edellytyksinä on, että tuensaaja rahoittaa hankkeen käyttöomaisuuden hankintamenoista vähintään 25 % sellaisella rahoituksella, jossa ei ole julkisen rahoittajan myöntämää rahoitusta ja että yrityksellä katsotaan olevan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Tukea myönnetään käyttöomaisuuden hankkimiseen tai sen muutos- ja parannustöihin. Tukea voidaan myöntää myös käyttöomaisuuden hankintaa vastaavasta vuokraamisesta aiheutuvista enintään kolmelta vuodelta kertyvistä menoista. Investointituki on 7,5 – 35 % hankinnasta, alueesta ja yrityksen koosta riippuen. (Investointituki 2009; Koponen 2009.)

5.3 Investointirahoituksen lähteet

Yrityksillä on monia investointikohteita ja ne eroavat toimialoittain. Yritykset ottavat usein lainarahoitusta varsinkin kalliimpiin investointeihinsa, mutta käyttävät myös osamaksurahoitusta ja leasingrahoitusta, etenkin autojen rahoituksessa. Tässä luvussa esitellään tilastotietoa rahoituksen käytöstä ja investointikohteista

Suomen yrittäjät julkistivat syksyllä 2009 pk-yrityksiä koskevan yritysbarometrin tulokset. Se perustuu 3 850 pk-yrityksen vastauksiin ja on toteutettu yhdessä Finnvera Oyj:n kanssa.

TAULUKKO 2. Ulkoisen rahoituksen lähteet, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä (pk-yritysbarometri 2/2009)

	Pankki %	Rahoitusyhtiö %	Finnvera %	Vakuutusyhtiö %	Pääomasijoittaja %	Muu %
Yritykset, kaikki toimialat	75	17	36	11	10	11

Pankkilainan osuus, joka oli 80 % keväällä 2009, ulkoisen rahoituksen suunniteltuna lähteenä on alentunut edellisestä barometristä (pk-yritysbarometri 1/2009) ja Finnveran osuus, joka oli 32 % keväällä 2009, on puolestaan noussut. Tutkimukseen vastanneista yrityksistä 23 % aikoo ottaa ulkoista rahoitusta. Kasvuhakuisuuden mukaan luokiteltuina voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset (47 %) aikovat todennäköisimmin ottaa ulkoista rahoitusta ja kokoluokittain luokitelluista yrityksistä ulkoista rahoitusta todennäköisimmin (44 %) aikovat ottaa yli 50 henkilöä työllistävät yritykset. Vähemmän henkilöitä työllistävillä ja eikasvuhakuisilla yrityksillä on tutkimuksen mukaan pienimmät todennäköisyydet ottaa ulkoista rahoitusta. (Pk-yritysbarometri 2/2009.)

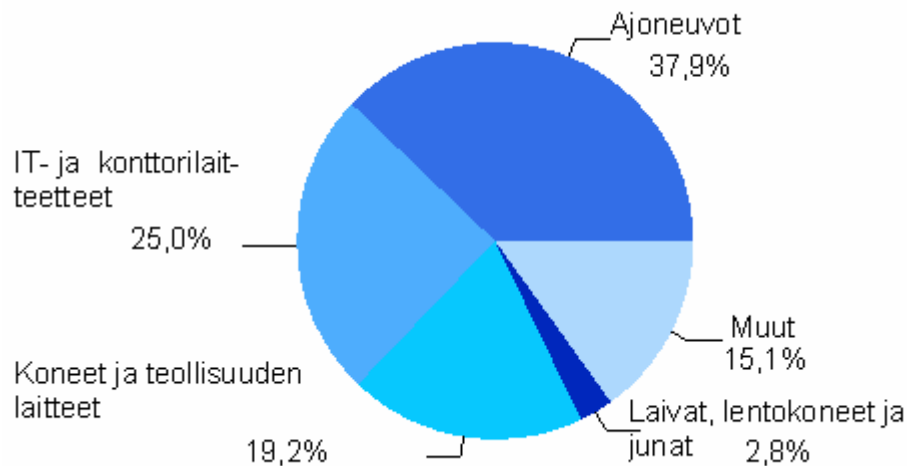
Seuraava taulukko kuvaa mihin kohteeseen ulkoista rahoitusta olisi tarkoitus käyttää:

TAULUKKO 3. Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus, % ulkoista rahoitusta harkitsevista yrityksistä (pk-yritysbarometri 2/2009)

	Kaikki yritykset %
Käyttöpääoma	51
Yrityksen kehityshankkeet	31
Koneiden ja laitteiden laajennusinvestoinnit	25
Koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit	20
Rakennusinvestoinnit	20
Toimitusaikaiset vakuudet	12
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	12
Muu tarkoitus	7
Kansainvälistyminen	4
Viennin rahoitus ja riskien kattaminen	3
Ympäristövaikutteiset investoinnit	2

Yrittäjät ovat voineet nimetä enintään kaksi tärkeintä ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitusta yllä olevassa taulukossa.

Seuraavasta kuviosta 6 näkee, mihin tuoteryhmiin rahoitusleasingia on käytetty vuonna 2008:

KUVIO 6. Rahoitusleasinghankinnat tuoteryhmittäin vuonna 2008 (Rahoitusleasing 2009)

Seuraavasta taulukosta näkee euromääräiset summat tuoteryhmittäin:

TAULUKKO 4. Rahoitusleasingkohteiden hankinnat ja myynnit vuonna 2008 tuoteryhmittäin, 1000 euroa (Rahoitusleasing 2009)

	Hankinnat	Myynnit
Ajoneuvot	745 141	428 219
IT- ja muut konttorilaitteet	491 078	91 803
Koneet ja teollisuuden laitteet	377 283	124 529
Laivat, lentokoneet ja junat	55 095	14 794
Muut	299 622	85 433
Yhteensä	1 968 218	744 777

6 EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN JA TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Tutkimuksen toteutus

Tämän työn empiirinen osuus koostuu haastatteluista ja itse tekemistäni laskelmista. Laskelmissa olen käyttänyt mallina muun muassa Etelälahden ym. ja Leppiniemen lähdekirjoja sekä Koposen Tili- ja veropäivien 2009 luentomateriaalia. Työtä varten haastattelin neljää eri pk-yrityksen investoinnista vastaavia henkilöitä sekä yhtä kunnan edustajaa, joiden haastatteluja olen käyttänyt osana tutkimuskysymysten ratkaisemisessa. Laadin kyselykaavakkeen, jonka avulla selvitin yritysten investointikohteita ja niihin käytettyä rahoitusta. Kyselykaavakkeen alkuosa koski yrityksen perustietoja ja toinen osa yrityksen investointikohteita ja käytettyä rahoitusta. Lähetin kyselylomakkeet sähköpostilla, joten haastateltava sai ensin rauhassa tutustua siihen ja sitten vastata omin sanoin. Sähköpostin käyttäminen oli paras vaihtoehto yritysten sijaintien vuoksi, mutta osoittautui toimivaksi ratkaisuksi, koska kaikki vastasivat kyselylomakkeeseen. Kokosin saamani vastaukset yhteen vertailun vuoksi ja käsittelen niitä seuraavissa luvuissa. Työssäni en kerro yritysten ja yrittäjien ni-

miä, koska monet yrittäjät haluavat säilyttää yksityisyytensä eivätkä anna julkaista tietoja. Kyselykaavake on liitteenä 1 ja yrittäjien vastaukset liitteenä 2.

Haastattelemani yritykset olen nimennyt seuraavasti:

Yritys A:n toimipaikka sijaitsee Etelä-Pohjanmaalla. Yritys on perustettu vuonna 2004 ja kyseessä on toiminimi. Yritys on erikoistunut merkkikohtaisten vetokoukkujen johtosarjojen valmistamiseen ainoana Suomessa. Haastateltava on yrityksen omistaja, joka on tällä hetkellä yrityksen ainoa työntekijä.

Yritys B on ketju, joka koostuu viidestä katsastustoimipaikasta. Sen toimipisteet sijaitsevat Pohjois-Suomessa ja sen yritysmuoto on osakeyhtiö. Yritys tarjoaa henkilöauto- sekä raskaan kaluston katsastusta asiakkaille. Yritys aloitti toimintansa vuonna 1997 yhdellä katsastustoimipaikalla ja on sittemmin laajentunut ketjuksi. Haastateltava on toinen yrityksen omistajista.

Yritys C:n toimipaikka sijaitsee Etelä-Pohjanmaalla ja se on perustettu vuonna 2003. Yritys valmistaa puupakkauksia ja sen yritysmuoto on osakeyhtiö. Haastateltava on yksi yrityksen kolmesta omistajasta.

Yritys D:n toimipiste sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Se on perustettu vuonna 1987 ja sen yritysmuoto on osakeyhtiö. Yritys on maanalaisten rakennusten pääsuunnittelijaksi erikoistunut insinööri- ja arkkitehtitoimisto, jonka toimialoina ovat pää-, arkkitehti-, kalliorakennus- ja rakennesuunnittelu. Haastateltava on toinen yrityksen omistajista.

Yritys E on Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva pieni kunta, jossa oli vuoden 2008 alussa 3302 asukasta. Kunnan puolesta kyselyyni vastasi toimistos sihteeri.

Seuraavissa alaluvuissa vertailen eri rahoitusmuotoja keskenään ja kerron niiden eroista, kustannuksista, kohteista sekä lähteistä. Esittelin rahoitusmuodot aiemmin luvussa 3. Tässä osiossa olen käyttänyt lähteenä aiemmin kerrottua teoriaa ja muuta lähdeaineistoa sekä yritysten haastatteluja.

6.2 Yritysten rahoitusvaihtoehdot ja niiden väliset erot

Leasingrahoitusta käyttäessään yritys vuokraa tuotannontekijät käyttöönsä, mutta valitessaan rahoitusmuodoksi osamaksu- tai lainarahoituksen yritys päätyy omistamaan tuotannontekijänsä. Investointikohde vaikuttaa olennaisesti siihen, kumpi on yrityksen toiminnan kannalta paras vaihtoehto. Esimerkiksi leasingrahoitus on järkevä silloin, kun investointikohteen kulutus on kovaa sekä vanheneminen nopeaa ja osamaksu- tai lainarahoituksen käyttäminen puolestaan silloin, kun kohteen käyttöaika on pitkäkko ja/tai kulutus vähäinen. Yrityksen tulee ottaa huomioon myös se mitä rahoitusmuodon valinnasta seuraa.

Rahoituksen lähteenä toimivat kaikki tahot, mitkä tarjoavat rahoitusta yrityksille jossain muodossa. Yleisimmin rahoitusta kuitenkin haetaan pankeista, rahoitus- ja vakuutusyhtiöistä sekä valtion rahoituslaitoksista. Luvussa 2 esittelin rahoitusmarkkinat sekä rahoituskenttarjoajat. Haastatelluista yrityksistä ne, jotka käyttivät vierasta pääomaa investointiensa rahoitukseen, suosivat pankista ja Finnveralta saatavaa lainarahoitusta sekä rahoitusyhtiöiden tarjoamaa leasingrahoitusta. Muut rahoituksen lähteet eivät olleet kovin käytettyjä kyseisissä yrityksissä. Lainarahoituksen suosioon vaikuttaa hyvin suuresti tämänhetkinen korkotaso, jonka avulla rahoitusta voi saada hyvinkin pienin kustannuksin.

6.2.1 Rahoitusvaihtoehdot

Seuraavassa taulukossa 5 on vertailtu eri rahoitusmuotoja ja niiden käytön vaikutuksia. Olen muokannut ja täydentänyt Handelsbankenin rahoitustuotteiden vertailu – taulukkoa tähän työhön paremmin sopivaksi.

TAULUKKO 5. Rahoitustuotteiden vertailu (Rahoitustuotteiden vertailu 2009)

RAHOITUSTUOTTEIDEN VERTAILU			
	Leasingrahoitus	Osamaksurahoitus	Lainarahoitus
Tarkoitus	Määräaikaista vuokrausta	Osamaksukauppaa	Omistamisen rahoitusta
Käsiraha	Ei	Vaihtokone tai käsi-raha	Ei
Rahoitusaika	Yleensä 2 - 5v	Yleensä 2 - 5v	Tarpeen mukaan
Vakuus	Rahoitettava kohde	Rahoitettava kohde	Erillinen vakuus
Omistusoikeus	Rahoittajalla/ ostotarjous vuokra- kauden jälkeen	Rahoittajalla, kunnes rahoitus maksettu loppuun	Ostajalla
Alv- vähennysoikeus	Vuokraerittäin	Toimitushetkellä	Toimitushetkellä
Kirjanpitomenettely	Vuokrat tuloslaskelmaan	Poistot ja kulut tuloslaskelmaan	Poistot ja kulut tuloslaskelmaan
	Ei kirjata taseessa käyttöomaisuuteen	Kirjataan taseessa käyttöomaisuuteen	Kirjataan taseessa käyttöomaisuuteen
	Leasingvuokrat vähennyskelpoisia	Maksetut korot ja palkkiot sekä tehdyt poistot vähennyskelpoisia	Maksetut korot ja palkkiot sekä tehdyt poistot vähennyskelpoisia

Haastattelun perusteella mikään yrityksistä ei käyttänyt rahoitusmuotona osamaksurahoitusta. Lainarahoitus oli suosiossa tämänhetkisen korkotason sekä ehtojen vuoksi. Se oli Yritys A:n pelkästään käyttämä vaihtoehto, kun taas Yritys B suosi lainarahoitusta lähinnä leasingrahoituksen rinnalla. Myös Yritys E käytti lainarahoitusta investoinneissaan, mutta

se sai myös valtion avustusta. Yritykset C ja D suosivat lähinnä omaa pääomaa investointien rahoituksessa.

Haastattelun tulokset selittynevät yritysten koolla ja rahoitusrakenteella. Jokaisella kyselyyn vastanneella yrityksellä vuosittaiset investointikustannukset jäivät suhteellisen pieniksi eikä kaikilla ollut edes investointitarvetta vuosittain. Esimerkiksi Yritys A teki vasta suurehkon investoinnin, joten sillä ei ole lähitulevaisuudessa tarvetta investoida muuhun kuin satunnaisiin investointikohteisiin ja niistä se varmasti selviää omalla pääomalla.

Rahoitusmuotojen vastakkainasettelussa leasingrahoitus eli tuotannontekijöiden vuokraus kilpailee osamaksu- ja lainarahoituksen kanssa. Koska kaksi jälkimmäistä rahoitusmuotoa ovat molemmat tuotannontekijän omistamiseen tähtääviä, niin ne vielä kilpailevat keskenään. Tämänhetkisessä taloudellisessa tilanteessa, kun korkotaso on hyvin alhaalla, lainarahoitus on hyvin edullinen ja yrittäjien suosima vaihtoehto osamaksurahoitukseen verrattuna, kun yritys haluaa omistaa tuotannontekijänsä. Tilanne voi kuitenkin muuttua, kun maailmantalous kääntyy jälleen nousuun.

Rahoitusmuodon kustannukset muodostuvat koroista sekä muista rahoituksentarjoajan määräämistä kuluista. Rahoitusta tarjoavat tahot määrittelevät rahoitustarjouksen yritykselle ja se voi olla hyvinkin edullinen riippuen korkotasosta sekä hinnoittelun tasosta. Oman pääoman ulkopuolinen rahoitus on kuitenkin aina hintavaa, joten rahoituksen todellinen vuosikorko tulee selvittää huolellisesti ennen rahoitussopimusta.

Leasingrahoituksen kustannukset muodostuvat vuokriin sisältyvistä koroista sekä muista rahoitusyhtiön määräämistä kuluista. Ensimmäinen erä voi olla suurempi kuin muut, mutta muuten rahoitusmuoto ei vaadi juuri omaa pääomaa alussa, kuten ei lainarahoitukseen. Lainarahoitus edellyttää kuitenkin yleensä erillistä vakuuta myönteisen lainapäätöksen saamiseksi. Osamaksurahoitus vaatii yleensä vähintään 20 % käsirahan, joten sitä rahoitusmuotoa käyttäessään yritys tarvitsee omaa pääomaa huomattavastikin, jos investointikohte on hintava.

Kyselyyn vastanneista yrityksistä Yritys B suosii leasingrahoitusta sen seikan perusteella, että siitä saa tehdä suoran poiston verotuksessa, mikä tuo yritykselle säästöjä. Muut vierasta pääomaa käyttävät yritykset suosivat tällä hetkellä todettavasti lainarahoitusta. Korkota-

so voi kuitenkin kääntyä nousuun, joten kannattaa ottaa turvaksi erilaisia maksullisia palveluja, kuten kiinteä korko.

6.2.2 Rahoitusvaihtoehtojen valinnan seuraukset

Ei tule myöskään sivuuttaa rahoitusmuodon valinnan vaikutuksia esimerkiksi yrityksen tilinpäätökseen, arvonlisäveroon sekä sosiaaliturvamaksuihin, kuten aiemmin kerroin leasingrahoitusta käsittelevässä luvussa 3.1. Seuraavissa taulukoissa, joihin sain idean Koposen Tili- ja veropäivien 2009 luentomateriaalista, on esitelty esimerkkiyrityksen avulla valitun rahoitusmuodon vaikutuksia yrityksen tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä tunnuslukuihin:

Esimerkkiyritys

- ❖ Alkuvaihe, tilikausi 1
 - Yrityksellä toimintaa, omaisuutta ja velkaa

- ❖ Tilikausi 2 perustiedot
 - Yrityksellä 75 000 euron kalustohankinta
 - Maksuaika 36 kk, korko noin 6 %
 - Omarahoitusta molemmissa rahoitusvaihtoehtoissa 15 000 euroa
 - Laina- ja osamaksu – käsiraha
 - Leasing – ensimmäisen kk:n korotettu vuokra
 - Toiminta laajenee noin kaksinkertaiseksi

- ❖ Laina tai osamaksu
 - Velka 60 000 euroa
 - Käsiraha 15 000 euroa
 - Vuosilyhennys 20 000 euroa
 - Poisto EVL:n mukainen maksimipoisto 25 % menojäännöksestä

- ❖ Leasing
 - Ensimmäisen kk:n vuokra 15 000 euroa, merkitään saamisiin ja käsitellään vuokrakauden päätyttyä

- o Kuukausivuokra 1 825 euroa

TAULUKKO 6. Esimerkkiyrityksen tuloslaskelmat molemmilta tilikausilta

TULOSLASKELMA	Tilikausi 1	TILIKAUSI 2	
		<u>OSAMAKSU</u>	<u>LEASING</u>
Liikevaihto	105 000	200 000	200 000
Materiaalit	-20 000	-40 000	-40 000
Henkilöstökulut	-28 500	-57 000	-57 000
Poistot	-25 000	-37 500	-18 750
Leasingvuokrat			-21 900
Liiketoiminnan muut kulut	-16 500	-21 500	-21 500
Liikevoitto	15 000	44 000	40 850
Rahoituskulut	-6 000	-7 800	-4 800
Voitto ennen veroja	9 000	36 200	36 050
Tuloverot	2 350	-9 500	-9 400
Tilikauden voitto	6 650	26 700	26 650

TAULUKKO 7. Esimerkkiyrityksen taseet molemmilta tilikausilta

TASE	Tilikausi 1	TILIKAUSI 2	
		<u>OSAMAKSU</u>	<u>LEASING</u>
Kalusto	75 000	112 500	56 250
Rahat ja saamiset	34 150	43 350	59 550
Vastaavaa yhteensä	109 150	155 850	115 800
Osakepääoma	3 500	3 500	3 500
Voittovarat		6 650	6 650
Tilikauden voitto	6 650	26 700	26 650
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>10 150</i>	<i>36 850</i>	<i>36 800</i>
Velat, pitkäaikainen	70 000	70 000	50 000
Velat, lyhytaikainen	20 000	40 000	20 000
Muut velat	9 000	9 000	9 000
Vastattavaa yhteensä	109 150	155 850	115 800

Valitulla rahoitusmuodolla on myös hyvin suuri vaikutus yrityksen tunnuslukuihin. Olen laskenut esimerkkiyrityksen tunnusluvut yllä olevista 2. tilikauden tuloslaskelmasta ja taseesta. Ohjearvot ovat yritystutkimuslautakunnalta, joihin vertaan saamiani arvoja. Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut mittaavat yrityksen varsinaisen toiminnan tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja sekä niiden vähentämisen jälkeen. Rahoituksen riittävyyttä ja pääomarakennetta kuvaavat tunnusluvut mittaavat puolestaan yrityksen maksuvalmiutta sekä vakavaraisuutta. Seuraavassa on laskettu esimerkkiyrityksen tunnusluvut 2. tilikaudelta:

TAULUKKO 8. Esimerkkiyrityksen tunnusluvut

	OSAMAKSU/LAINA	LEASING
Liiketulos % = $\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}}$	22 %	20,4 %
Nettotulos % = $\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Liikevaihto}}$	13,4 %	13,3 %
Quick Ratio = $\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset+muut velat}}$	0,88	2,05
<i>Oikaistu tase</i>	<i>1,18</i>	<i>2,05</i>
Omavaraisuusaste = $\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}}$	23,6 %	31,8 %
<i>Oikaistu tase</i>	<i>23 %</i>	<i>31,80 %</i>

Esimerkkiyrityksen kannattavuutta on tässä laskettu liiketulos % - ja nettotulos % - tunnuslukujen avulla. Liiketulos-tunnusluvun arvo on hyvä, jos se on yli 10 % ja huono, jos se on alle 5 %. Taulukosta 9 voidaan huomata, että yritykselle on yhdentekevää kumman rahoitusmuodon se valitsee, koska tulos on kuitenkin hyvä molemmissa tapauksissa. Puolestaan nettotulos-tunnusluvun arvoa laskettaessa on liikevoitosta vähennetty rahoituskulut sekä verot. Yrityksen toimintaa voidaan pitää kannattavana, jos tunnusluvun arvo on positiivinen, kuten se kumpaakin rahoitusmuotoa käytettäessä on.

Esimerkkiyrityksen rahoituksen riittävyyttä ja pääomarakennetta on tässä laskettu quick ratio – ja omavaraisuusaste-tunnuslukujen avulla. Quick ratio – tunnusluvun arvo on hyvä, jos se on yli 1 ja heikko, jos se on alle 0,5. Esimerkkiyrityksen maksuvalmius on hyvä, jos se käyttää leasingrahoitusta. Osamaksu- ja lainarahoitusta käyttäessä yrityksen kannattaa oikaista tase ennen tunnusluvun laskemista, muuten yritystä maksuvalmiutta voidaan pitää tyydyttävänä. Yrityksen omavaraisuusastetta eli vakavaraisuutta voidaan puolestaan pitää hyvänä, jos tunnusluvun arvo on yli 40 % ja heikkona, jos se on alle 20 %. Käytettäessä kumpaa rahoitusmuotoa hyvänsä, yrityksen vakavaraisuus on tyydyttävällä tasolla, vaikka leasingrahoitusta käytettäessä se on hieman parempi. Edes taseen oikaisu ei paranna tunnusluvun arvoa osamaksu- ja lainarahoituksessa.

6.3 Yritysten yleisimmät investointikohteet ja niiden rahoituslaskelmat

Kyselyyn vastanneiden yritysten yleisimmät investointikohteet ovat uusien tuoteryhmien hankinta sekä toiminnan ylläpitämistä edellyttävät tuotannon tekijät, kuten valmistukseen tarvittavat raaka-aineet. Koska haastatellut yritykset toimivat eri toimialoilla toisiinsa nähden, on niillä myös erilaiset investointitarpeet. Myös yritysten koolla on erittäin suuri merkitys, sillä hyvin pieni yritys ei välttämättä kovin herkästi tee investointeja, vaikka se haluaisikin.

Haastatelluista yrityksistä Yritys B:n viimeisin investointikohde oli uusien asemien perustaminen, mikä on aika hintava investointi lama-aikana. Muut yritykset, kuten esimerkiksi Yritys A investoi viimeksi uusien tuoteryhmien hankintaan myynnin lisäämiseksi ja Yritys D puolestaan uusiin keskusyksikköihin. Taloudellisesti heikkona aikana yritykset harkitsevat investointitarpeitaan hyvin tarkasti ennen kuin ryhtyvät toimenpiteisiin, kuten haastatellutkin sen todensivat.

Olen laatinut rahoituslaskelmia yritysten yleisimmistä investointikohteista, jotta rahoitusmuotojen ero konkretisoituisi. Laskelmat olen tehnyt itse, mutta mallia olen hakenut lähdekirjallisuudesta sekä internet-lähteistä, kuten seuraavista laskureista: Agriraha, Lainalaskin, Mustapekka, Nordea ja Rahoitus. Neljässä laskelmassa olen rahoittanut kolmen yleisimmän investointikohteen eli auton, atk-laitteiden ja kahden eri työkoneen hankinnan käyttämällä eri rahoitusmuotoja. Näin olen voinut vertailla rahoituksen kustannuksia keskenään. Laskelmista olen laatinut taulukon helpottamaan vertailua. Pankki- ja rahoitusyh-

tiökohtaisia luoton perustamis- ja muita vastaavia kustannuksia ei laskelmissa oteta huomioon. Vain ne kulut, jotka mahdollisesti sisältyvät kuukausierään huomioidaan.

6.3.1 Auto

Seuraavassa laskelmassa on laskettu uuden auton rahoitus käyttäen eri rahoitusmuotoja:

Laskelma 1

- Tarvittava rahoitus 35 182 euroa (sisältää arvonlisäveron)
- Korko 5 %
- Rahoitusaika 36 kk
- Osamaksu- ja lainarahoituksen lyhennystapa annuiteetti

TAULUKKO 9. Auton rahoituslaskelma

	<u>LEASING</u>		<u>OSAMAKSU</u>	<u>LAINA</u>
	Rahoitus	Huolto		
Jäännösarvo	40 %	40 %	0	0
Käsiraha	0	0	7 036	0
Kuukausierä	695	603	844	1 054
Kuukausierät yht.	25 020	21 708	30 384	37 944
Rahoitus yhteensä	25 020	21 708	37 420	37 944

Auton leasingrahoituksessa voi valita käyttääkö huolto- vai rahoitusleasingia. Laskelman huoltoleasingvaihtoehto sisältää huollot, korjaukset, renkaat sekä sijaisauton ja 60 000 ajokilometriä. Taulukon 10 perusteella voidaan todeta, että huoltoleasingin kuukausierä on 92 euroa halvempi kuin rahoitusleasingin ja koko laina-aikana 3 312 euroa edullisempi. Tässä laskelmassa apuna hyödynnetty Rahoituslaskuri on käyttänyt samaa korkokantaa molemmissa rahoitusmuodoissa, mutta käytännössä huoltoleasingin korkokanta on korkeampi, koska siinä vuokralleantaja kantaa jäännösarvoriskin. Rahoitusleasingvaihtoehdossa yritys maksaa huollot itse, mutta se voi myös saada vuokranpalautusta, jos vuokrauden päättyessä auton myyntihinta on jäännösarvoa suurempi. Rahoitusleasingissa myöskään kilometrimäärää ei ole rajoitettu toisin kuin huoltoleasingissa, jossa ylimenevistä kilometreistä voi yritys joutua maksamaan paljonkin.

Osamaksurahoituksen avulla yritys saa auton omakseen, mutta se edellyttää alussa oman pääoman käyttöä käsirahan maksussa. Auto toimii yleensä vakuutena. Lainarahoituksessa yritys ei tarvitse alussa omaa pääomaa ja saa ostamansa auton omakseen. Auto voi toimia luoton vakuutena, mutta rahoituslaitoksesta riippuen tarvitaan erillinen vakuus.

Laskelmien perusteella voidaan todeta, että leasingvaihtoehdot rahoitusmuotoina ovat edullisimmat ja huoltoleasingrahoitus edullisin. Edullisuuteen vaikuttaa kuitenkin rahoitustarjoajan vertailulaskelman rahoitustarjous, joka on tässä laskelmassa hyvin edullinen sekä auton suuri jäännösarvo. Lainarahoitusta saa nyt hyvinkin edullisesti, mutta laskelmissa on kuitenkin käytetty korkeampaa korkotasoa, jotta saadaan parempi kuva rahoitusmuodoista. Vaikka osamaksu- ja lainarahoitus olisivatkin halvempia vertailussa, niin auto on kuitenkin sellainen hankinta, joka hyvin nopeasti menettää arvoaan. Sen vuoksi leasingrahoitus olisi varmasti paras vaihtoehto yritykselle, jopa sen ollessa vertailulaskelmaa korkeampi ellei yritys koe auton omistamista vuokrausta parempana vaihtoehtona, mutta leasingautokin on mahdollista lunastaa itselle. Laskelmien perusteella leasingrahoitus on paras vaihtoehto auton hankintaan.

6.3.2 Atk-laitteet

Seuraavassa laskelmassa on laskettu yrityksen atk-laitteiden hankinta, tässä esimerkissä 10 kannettavaa tietokonetta, käyttäen eri rahoitusmuotoja:

Laskelma 2

- Tarvittava rahoitus 9880 euroa (sisältää arvonlisäveron)
- Korko 10 %
- Rahoitusaika 36 kuukautta
- Osamaksu- ja lainarahoituksen lyhennystapa annuiteetti

TAULUKKO 10. Atk-laitteiden rahoituslaskelma

	<u>LEASING</u>	<u>OSAMAKSU</u>	<u>LAINA</u>
Jäännösarvo	7 %	0	0
Käsiraha	0	1 976	0
Kuukausierä	303	255	319
Kuukausierät yht.	10 908	9 180	11 484
Rahoitus yhteensä	10 908	11 156	11 484

Laskelmien perusteella voidaan todeta, että leasingrahoitus on yritykselle halvin vaihtoehto. Myös näissä laskelmissa on käytetty hyvin suurta korkotasoa, koska vertailun mahdollistamiseksi jokaiseen rahoitusmuotoon valittiin sama korkotasoa. Lainarahoitusta saisi edullisemminkin tällä hetkellä, mutta tilanne voi muuttua. Atk-laitteet ovat kuluvia osia ja markkinoille tulee jatkuvasti päivitettyjä versioita. Käyttämällä leasingrahoitusta, yritys voi vuokrata aina uusimmat mallit tietyksi aikaa. Leasingin käyttö on laskelmien perusteella suositeltua myös atk-hankinnoissa.

6.3.3 Työkoneet

Seuraavissa laskelmissa on laskettu yrityksen kahden erihintaisen työkoneen rahoitus käyttäen eri rahoitusmuotoja:

Laskelma 3

- Tarvittava rahoitus 22 5000 euroa (sisältää arvonlisäveron)
- Rahoitusaika 12 kuukautta
- korko kiinteä 7,75 %
- Leasingrahoituksen käsiraha on samalla 1. kk:n korotettu vuokra
- Osamaksu- ja lainarahoituksen lyhennystapa on annuiteetti

TAULUKKO 11. Työkoneen 1 rahoituslaskelma

	<u>LEASING</u>	<u>OSAMAKSU</u>	<u>LAINA</u>
Jäännösarvo	0	0	0
Käsiraha	4 504,48	4 500	0
Kuukausierä	1 717,21	1 576,63	1 955
Kuukausierät yht.	18 889,31	18 919,56	23 460
Rahoitus yhteensä	23 393,79	23 419,56	23 460

Laskelmien perusteella leasingrahoitus osoittautui taas edullisimmaksi, mutta tällä kertaa ero muihin rahoitusmuotoihin jäi huomattavan pieneksi (osamaksu +25,77 euroa; laina +66,21). Voidaan siis todeta, että tässä tapauksessa on melkein sama minkä rahoitusmuodon valitsee. Lainarahoitusta voi kuitenkin saada yllä olevaa esimerkkilaskelmaa huomattavastikin halvemmalla. Kyse on lopulta siitä, haluaako yritys mieluummin omistaa koneen vai vuokrata sen, jolloin sen voi aina vuokrakauden jälkeen vaihtaa.

Laskelma 4

- Tarvittava rahoitus 45 000 euroa
- Korko 3 kk euribor-korko + 2,5 % ~ 3,25 %
- Rahoitusaika 48 kuukautta
- Leasingrahoituksen käsiraha on samalla 1. kk:n korotettu vuokra
- Osamaksu- ja lainarahoituksen lyhennystapa on annuiteetti

TAULUKKO 12. Työkoneen 2 rahoituslaskelma

	<u>LEASING</u>	<u>OSAMAKSU</u>	<u>LAINA</u>
Jäännösarvo	0	0	0
Käsiraha	13 504,42	13 500	0
Kuukausierä	722,44	753	1 001
Kuukausierät yht.	33 954,68	36 144	48 048
Rahoitus yhteensä	47 459,10	49 644	48 048

Voidaan taas kerran todeta, että laskelmien perusteella leasingrahoitus oli jälleen edullisin vaihtoehto. Eroa muihin rahoitusmuotoihin ei kuitenkaan tässä tapauksessa ollut paljoa (osamaksu +2 184,90; laina +588,90). Huomattavaa kuitenkin on, että ainoastaan tässä laskelmassa lainarahoitus oli edullisempi kuin osamaksurahoitus. Tässä esimerkissä käytettiin muista poiketen pientä korkotasoa, joten lainarahoituksen hinta vastaa aika hyvin tämän hetkistä todellisuustilannetta. Yrityksen tarpeista riippuu, mikä on sille sopivin rahoitusmuoto.

Yhteenvedona voidaan todeta, että vertailussa leasingrahoitus osoittautui halvimmaksi vaihtoehdoksi jokaisessa neljässä eri investointikohteessa. Laskelmat ovat kuitenkin vain esimerkkejä rahoitusmuodoista ja niiden kustannuksista, joten eri rahoitusajoilla ja –koroilla voi saada täysin eri hinnan kyseisissä laskelmissa. Investointikohteiden hankintatapaan vaikuttaa olennaisesti se, että onko yrityksen kannalta parempi omistaa tuotannontekijä vai vuokrata se. Rahoitusmuotojen eroista ja hyödyistä on kerrottu luvussa 3. Hyvin suuri merkitys on myös sillä, miten valittu rahoitusmuoto vaikuttaa esimerkiksi tilinpäätöstietoihin ja tunnuslukuihin, kuten olen todennut luvuissa 3.1.7, 3.1.8 ja 6.2.2.

6.4 Investoinnin kannattavuuden vaikutus rahoitusmuodon valintaan

Investointihankkeen keskeisin kysymys on investoinnin kannattavuuden arviointi. Tuotot investoinnista saadaan yleensä vasta tulevaisuudessa, joten rahan aika-arvon huomioon ottaminen on hyvin keskeinen tekijä päätöksenteossa. Investoinnin kannattavuuden määrittelyllä on hyvin olennainen vaikutus käytettävän rahoitusmuodon valintaan, koska jos rahoituksen kustannukset ovat liian suuret suhteessa investoinnista saataviin tuottoihin, yritys ei hyödy investoinnista. (Martikainen & Martikainen 2006, 28–30.) Seuraavissa alaluvuissa on laskettu investoinnin kannattavuus käyttäen kahta eri investointilaskentamenetelmää: nykyarvo- ja pääoman tuottoaste – menetelmää.

6.4.1 Nykyarvo

Nykyarvomenetelmä, jossa kaikki investoinnista odotettavat nettotulot diskontataan nykyhetkeen laskentakorkokannan avulla, on rahoitustutkijoiden mielestä teoreettisesti hyväksyttävintä tapaa määrittellä investoinnin kannattavuus. Sen ainoana ongelmana on kuitenkin se, että tuottovaatimus tulee olla määritelty etukäteen. (Martikainen & Martikainen 2006, 28–

30.) Seuraavassa on esimerkki nykyarvon laskemisesta, johon olen ottanut mallia Etelälähden (1992, 28–29) laskelmista:

Yritys hankkii työstökoneen, jonka perushankintakustannus on 600 000 euroa. Koneen oletetaan tuottavan 500 000 euroa vuodessa ja menojen oletetaan olevan 300 000 euroa vuodessa. Tuottojen ja menojen erotuksesta syntyy nettotuotto, joka tässä esimerkissä on 200 000 euroa vuodessa. Laskentakorkokanta (tuottovaatimus) on 15 %, pitoaika 5 vuotta ja jäännösarvo on 0 euroa. Sijoitetaan arvot taulukkoon ja lasketaan nykyarvo:

TAULUKKO 13. Investoinnin nykyarvo

n= aika	Investoinnin hankintameno	Nettotuotot (+jäännösarvo)	Diskonttaus- tekijä: $1/(1+i)^t$	Nettotuottojen nykyarvo	Yhteensä
0	-600 000				
1		200 000	0,8696	173 913	
2		200 000	0,7561	151 229	
3		200 000	0,6575	131 500	
4		200 000	0,5718	114 360	
5		200 000	0,4972	99 440	670 442
					+70 442

Annetuilla arvoilla saadaan positiivinen lopputulos, mikä osoittaa investoinnin olevan kannattava. Perussääntö kuuluukin, että hyväksy investointi, jos nettonykyarvo on suurempi arvoltaan kuin 0 euroa. (Etelälahti ym. 1992, 28–29.)

6.4.2 Pääoman tuottoaste

Pääoman tuottoaste (ROI = Return On Investment) on yrityksissä yksi käytetyimmistä investointilaskentamenetelmistä ja se kuvaa tuloksen ja sijoitetun pääoman välistä suhdetta. ROI:n heikkous on kuitenkin se, että se ei ota huomioon rahan aika-arvoa. Tulosta määritettäessä voidaan käyttää esimerkiksi keskimääräisiä vuotuisia tuottoja jaettuna keskimäärin investointiin sitoutuneella pääomalla. (Martikainen & Martikainen 2006, 35–36.)

Esimerkki:

Yrityksen pääoman tuottoaste työstökoneinvestoinnille omalla pääomalla 100 % rahoitettuna on

ROI = Keskimääräinen nettotulos vuodessa / Investoitu pääoma

$$\text{ROI} = 200\,000 / 600\,000 = 33\%$$

Vaihtoehtoisesti, jos omaa pääomaa käytettäisiin 50 % eli 300 000 euroa ja vierasta pääomaa 50 % eli 300 000 euroa, 5 % korolla. ROI näyttäisi seuraavanlaiselta:

$$\text{Nettotuotto} = 200\,000 \text{ €} - (5\% * 300\,000 \text{ €}) = 185\,000 \text{ €}$$

$$\text{ROI} = 185\,000 / 300\,000 = 62\%$$

Pääoman tuottoaste siis paranee, kun otetaan vierasta pääomaa. Tämä oman pääoman tuoton parantaminen on todettu jo aiemmin, velkavipua käsittelevässä luvussa 2.1.2. Yritykselle ei siis ole yhdentekevää millä se investointinsa rahoittaa, vaan se voi hyötyä siitä myöhemmin jossain muodossa. (Martikainen & Martikainen 2006, 35–36.)

7 TUTKIMUSTULOSTEN YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tekemäni tutkimuksen perusteella yrityksillä on monia investointikohteita ja yritykset suosivat niiden rahoituksessa tällä hetkellä lähinnä lainarahoitusta sen edullisuuden vuoksi. Haastattelemani yritykset käyttivät mieluiten lainarahoitusta sen korkotason ja ehtojen vuoksi. Tekemäni laskelmat puolestaan puolsivat leasingrahoitusta investointien rahoitusmuotona.

Yrityksen investointipäätöksiin vaikuttavat yrityksen koko, rahoitusrakenne sekä toimiala. Tuotteita valmistavien yritysten investointitarpeet ovat erilaisia kuin palveluyritysten ja hyvin pienet yritykset eivät investoi kovin useasti, vaikka haluaisivatkin verrattuna vähän

suurempiin yrityksiin, joilla on enemmän tarvetta jatkuviin investointeihin. Investointien rahoitusmuotoa valittaessa tulisi yrityksen ottaa huomioon myös se, mitä vaikutuksia valinnalla on esimerkiksi tilinpäätöstietoihin.

Kuten olen työssäni todennut, leasingrahoituksella on suopea vaikutus yrityksen tuloslaskelmaan sekä tilinpäätökseen ja sen takia se on varteenotettava rahoitusvaihtoehto verrattuna lainarahoitukseen. Osamaksurahoitus ei ollut haastatteluun vastanneiden yritysten suosiossa eivätkä myöskään laskelmat suosineet sitä rahoitusvaihtoehtoa.

Johtopäätöksenä voin todeta, että yrityksen kaksi todellista investointirahoitusvaihtoehtoa ovat leasing- ja lainarahoitus. Rahoitusmuodon lopulliseen valintaan vaikuttaa yrityksen investointikohde, sen pitkäikäisyys ja käyttö. Yrityksen tulee näistä kahdesta vaihtoehdosta valitessaan päättää, miten se haluaa kustannukset kirjata ja sen pohjalta tehdä päätös. Lopulta valinta riippuu vain rahoitustarjouksesta.

8 ARVIOINTI JA EHDOTUS JATKOTUTKIMUKSELLE

8.1 Reliabiliteetin ja validiteetin arviointi

Kaikissa tutkimuksissa pyritään välttämään virheiden syntymistä, jonka vuoksi tutkimuksen tekijän tulee arvioida tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Luotettavuuden arvioinnin keskeisimmät käsitteet ovat reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan tutkimustulosten toistettavuutta. Tutkimustuloksia voidaan pitää reliaabeleina, kun kaksi tutkijaa päätyy samanlaisiin tuloksiin tai samaa kohderyhmää tutkittaessa saadaan samat tulokset. Validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on ollut tarkoituskin tutkia. Tutkimus on epäpätevä, jos se vastaa eri kysymyksiin kuin tutkimuksen alussa on asetettu. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta ja sen kaikista vaiheista. (Hirsjärvi ym. 2004, 216–218.) Pohdin seuraavassa tämän tutkimustyön luotettavuutta ja pätevyyttä.

Arvioitaessa tutkimukseni reliabiliteettia ja validiteettia on huomioitava, että tutkimusosio-
ni oli aika pieni. Haastattelin viittä pk-yrityksen investoinneista vastaavia henkilöitä, mutta
yrityksen koko oli suhteellisen pieni eikä investointitarve ollut vuosittain kovinkaan suuri.
Olisivatko tulokset olleet erilaiset, jos olisin haastatellut useampaa ja suurempaa yritystä?
Haastattelut kuitenkin antoivat tärkeää tietoa yrityksen investointikohteista ja niiden rahoit-
uksesta ja lisäksi tutkimusta täydensivät rahoituslaskelmat yritysten yleisimmistä inves-
tointikohteista. Laskelmat vertailevat rahoitusmuotojen kustannuksia, mutta niiden anta-
miin tuloksiin vaikuttavat korkotasot, rahoitusaika ja rahoitustarjous. Tulokset voivat muut-
tua, jos nämä tekijät muuttuvat oleellisesti. Tämä tutkimus kuitenkin vertailee rahoitus-
muotoja tietyissä olosuhteissa ja silloin saadaan samat tulokset.

8.2 Työn sisällön arviointi

Työ esittelee hyvin eri investointikohteet sekä niiden merkityksen yritystoiminnassa. Työs-
sä esitellään myös rahoitusmarkkinat, rahoitusentarjoajat sekä rahoitusmuodot. Havain-
nollistamisen avuksi on työhön liitetty kuvaavia taulukoita sekä kuvia. Työhön on kerät-
ty aineistoa monesta eri lähteestä, jotta voidaan varmistua tutkimuksen luotettavuudesta.
Tutkimus vastaa sille asetettuihin kysymyksiin, joiden avulla selvitettiin myös tutkimuson-
gelma. Työn empiirinen osuus koostuu haastatteluista sekä laskelmista, jotka havainnollis-
tavat rahoitusmuotojen eroa sekä niiden vaikutuksia esimerkiksi tilinpäätökseen ja
tunnuslukuihin. Työstä saa hyvän kuvan siitä, mitä investointikohteita yrityksellä on ja
mitä sen tulee ottaa huomioon rahoitusta valitessaan. Työn tuloksia ei kuitenkaan
välttämättä voi yleistää, koska haastateltujen yritysten määrä on suppea. Työ tarjoaa
kuitenkin tietoa niin yrittäjille kuin muillekin asiasta kiinnostuneille.

8.3 Ehdotus jatkotutkimukselle

Tämän työn tutkimuksen aihetta sivuavia töitä on tehty aiemmin, muttei täysin samanlaista.
Investointien rahoitusmuotoja ja investoinnin vaikutusta niiden valintaan voisi käsitellä
laajemminkin ja tutkia yksityiskohtaisemmin miksi juuri tietty rahoitusmuoto on paras juu-
ri tietyn investointihankkeen rahoittamiseen. Samaan tutkimukseen voisi myös yhdistää
tarkemman osion siitä, mikä vaikutus valitulla rahoitusmuodolla on yrityksen muihin asi-
oihin.

LÄHTEET

Agriraha-laskuri.

[Http://www.agrimarket.fi/sivusto/dyn_vaihtokoneporssiLaskuri.cfm?optLaskuri=0&txtEdeIVta=2&txtEdeIValuutta=1&chkALVLaskennassa=1&cboValuutta=1&txtHankintahinta=10574&txtHankintaALV=2326&cboKorko=3%3A0&txtVuodet=12&VuokranMaksuVali=1&txtIera=2000&txtYkkosEraALV=440&txtJaannosarvo=0&btnLaske=Laske+vuokraer%C3%A4t](http://www.agrimarket.fi/sivusto/dyn_vaihtokoneporssiLaskuri.cfm?optLaskuri=0&txtEdeIVta=2&txtEdeIValuutta=1&chkALVLaskennassa=1&cboValuutta=1&txtHankintahinta=10574&txtHankintaALV=2326&cboKorko=3%3A0&txtVuodet=12&VuokranMaksuVali=1&txtIera=2000&txtYkkosEraALV=440&txtJaannosarvo=0&btnLaske=Laske+vuokraer%C3%A4t). Luettu 16.10.2009.

Etelälahti, Pekka & Kangaspunta, Mikko & Wallin, Jukka 1992. Investointi- ja pääomakustannuslaskennan opas. Valtion painatuskeskus, Helsinki.

Evans, Anne 2008a. Annuiteetti, tasalyhennys vai kiinteä tasaerä. Lainatieto.

[Http://www.lainatieto.fi/asuntolainat/annuiteetti-tasalyhennys-tasaera](http://www.lainatieto.fi/asuntolainat/annuiteetti-tasalyhennys-tasaera). Luettu 13.10.2009.

Evans, Anne 2008b. Vakuudet, pantti ja takaus. Lainatieto.

[Http://www.lainatieto.fi/kulutusluotot/vakuudet-ja-takaus](http://www.lainatieto.fi/kulutusluotot/vakuudet-ja-takaus). Luettu 7.10.2009.

Finnvera lyhyesti 2009. Finnvera Oyj. [Http://www.finnvera.fi/fin/Finnveranesittely/Finnvera-lyhyesti](http://www.finnvera.fi/fin/Finnveranesittely/Finnvera-lyhyesti). Luettu 12.10.2009.

Heikkinen, Miia 2005. Aloittavan pk-yrityksen rahoitus Suomessa. Opinnäytetyö. EVTEK-ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Hievanen, Anu 2005. Pk-yritysten pankki- ja rahoitusyhtiörahoitus. Opinnäytetyö. EVTEK-ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Kirjayhtymä, Helsinki.

Investointirahoitus 2009. [Https://www.pohjola.fi/pohjola?id=324110&srcpl=8](https://www.pohjola.fi/pohjola?id=324110&srcpl=8). Luettu 19.10.2009.

Investointituki 2009. TE-Keskus. [Http://www2.te-keskus.fi/new/pk-info/investoi-01.htm](http://www2.te-keskus.fi/new/pk-info/investoi-01.htm). Luettu 7.10.2009.

Joutsiniemi, Katja 2006. Aloittavan yrittäjän rahoitusvaihtoehdot. Opinnäytetyö. EVTEK-ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Junka, Ilona 1986. Rahoitusleasing investointien rahoitusmuotona. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, Helsinki.

Kannattavuus 2009. Balance consulting.

[Http://www.balanceconsulting.fi/palvelu/html/ohjeII.shtml](http://www.balanceconsulting.fi/palvelu/html/ohjeII.shtml). Luettu 18.10.2009.

Kinnunen, Juha & Laitinen, Erkki K. & Laitinen, Teija & Leppiniemi, Jarmo & Puttonen, Vesa 2007. Avain laskentatoimeen ja rahoitukseen. KY-Palvelu, Helsinki.

Koponen, Sirpa 2009. Investointien rahoitus. Luentomateriaali. Tili- ja veropäivät.

Kähkönen, Iris 2008. Kansainvälinen tilinpäätöskäytäntö. Luentomateriaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Kärävä, Simo & Riihimäki, Antti & Kärävä, Hannu 2002. Pankkitoimen ja taloudenpidon lakiasiat. 15. uudistettu painos. Suomen Lakimiesliiton kirjasarja. Talentum Media, Helsinki.

Lainalaskin.

[Http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/Rahoitus/Ty%C3%B6kalut+ja+apuv%C3%A4lineet/Lainalaskin/706614.html](http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/Rahoitus/Ty%C3%B6kalut+ja+apuv%C3%A4lineet/Lainalaskin/706614.html). Luettu 16.10.2009.

Lainarahoitus yritystoiminnassa 2009. Edu oppimateriaalit.

[Http://www.edu.fi/oppimateriaalit/lainarahoitus/lainarahoitus.html](http://www.edu.fi/oppimateriaalit/lainarahoitus/lainarahoitus.html). Luettu 13.10.2009.

Laitinen, Tuija 2004. Rahoitusleasing vai huoltoleasing – vaihtoehdot yritysautojen rahoitukseen. Opinnäytetyö. EVTEK-ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Lassila, Riikka 2001. Alkavan yrityksen rahoitussuunnittelu ja rahoitusvaihtoehdot. Opinnäytetyö. EVTEK Mercuria Business School, Vantaa.

Leasing 2008. Finanssialan keskusliitto.

[Http://www.fkl.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=2404&VID=default&SID=832358961067576&S=2&A=closeall&C=32990](http://www.fkl.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=2404&VID=default&SID=832358961067576&S=2&A=closeall&C=32990). Luettu 19.10.2009.

Leasingrahoitus 2004. OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n sisäinen koulutusmateriaali.

Leppiniemi, Jarmo 2009. Rahoitus. 5. uudistettu painos. WSOY, Helsinki.

Leppiniemi, Jarmo & Puttonen, Vesa 2002. Yrityksen rahoitus. 2. uudistettu painos. Ekonomia-sarja. WSOY, Helsinki.

Leppiniemi, Jarmo 1989. Yritysrahoitus. WSOYPRO Yritysonline.

[Http://www.wsoypro.fi.ezproxy.metropolia.fi/wsoypro.aspx?navi=Onlinepalvelut.Yritysonline&prevpos=yr&pos=yr&page=selain&ts=yo&openhaku=&gether=](http://www.wsoypro.fi.ezproxy.metropolia.fi/wsoypro.aspx?navi=Onlinepalvelut.Yritysonline&prevpos=yr&pos=yr&page=selain&ts=yo&openhaku=&gether=). Päivitetty 8.9.2009. Julkaistu myös painettuna. Luettu 12.10.2009.

Martikainen, Teppo & Martikainen, Minna 2006. Rahoituksen perusteet. 6. uudistettu painos. WSOY, Helsinki.

Mustapekka-laskuri. [Http://www.mustapekka.com/leasing.php](http://www.mustapekka.com/leasing.php). Luettu 16.10.2009

Niskanen, Jyrki & Niskanen, Mervi 2000. Yritysrahoitus. Edita, Helsinki.

Niskanen, Jyrki & Niskanen, Mervi 2003. Yritysrahoitus. 3., tarkistettu painos. Edita, Helsinki.

Nordea-laskuri. [Http://www.nordearahoitus.fi/P637E/H637E000.asp](http://www.nordearahoitus.fi/P637E/H637E000.asp). Luettu 16.10.2009.

Osamaksukaupan rahoitus 2007. Finanssialan keskusliitto.

[Http://www.rahoitusyhtiot.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=2507&VID=default&SID=177498872397816&S=2&A=closeall&C=33122](http://www.rahoitusyhtiot.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=2507&VID=default&SID=177498872397816&S=2&A=closeall&C=33122). Luettu 19.10.2009.

Pk-yritysbarometri 2/2009. Yrittäjät. [Http://www.yrittajat.fi/File/0e52c27c-aa94-42b3-8ddc-42570e7a1e22/barokalvot_II_2009.pdf](http://www.yrittajat.fi/File/0e52c27c-aa94-42b3-8ddc-42570e7a1e22/barokalvot_II_2009.pdf). Luettu 14.10.2009.

Puolamäki, Esa & Ruusunen, Pentti 2009. Strategiset investoinnit. Johtaminen, prosessit ja talouden ohjaus. Tietosanoma, Helsinki.

Puranen, Eero 2001. Työstökoneinvestoinnin vaihtoehtoiset rahoitus- ja investointilaskentamenetelmät. Case-yrityksen näkökulmasta. Opinnäytetyö. EVTEK Mercuria Business School, Vantaa.

Rahoituslaskuri. [Http://www.volkswagen.fi/vv-auto/vw4.nsf/0/D1C444517B42DA29C22572440030B595?OpenDocument](http://www.volkswagen.fi/vv-auto/vw4.nsf/0/D1C444517B42DA29C22572440030B595?OpenDocument). Luettu 16.10.2009.

Rahoitusleasing 2009. Tilastokeskus. [Http://www.stat.fi/til/rlea/2008/rlea_2008_2009-04-02_tie_001_fi.html](http://www.stat.fi/til/rlea/2008/rlea_2008_2009-04-02_tie_001_fi.html). Luettu 12.10.2009.

Rahoitustuotteiden vertailu 2009. Handelsbanken. Yritysassiakkaat > Rahoitus > Investointien rahoitus > Rahoitustuotteiden vertailu.
[Http://www.handelsbanken.fi/shb/inet/istartfi.nsf/FrameSet?OpenView&iddef=&navid=HandelsbankenFi&sa=/shb/inet/icentfi.nsf/Default/q52216F7066948A34C22570F90031D86D](http://www.handelsbanken.fi/shb/inet/istartfi.nsf/FrameSet?OpenView&iddef=&navid=HandelsbankenFi&sa=/shb/inet/icentfi.nsf/Default/q52216F7066948A34C22570F90031D86D). Luettu 19.10.2009.

Roine, Sirkka-Liisa 2005. IFRS-opas – miten tilinpäätös muuttuu 2005. Pörssisäätiö.
[Http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/ifrs-opas-miten-tilinpaatos-muuttuu,6](http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/ifrs-opas-miten-tilinpaatos-muuttuu,6). Luettu 7.10.2009.

Sutinen, Mika & Antikainen, Ahti 1996. Pk-yrittäjän käsikirja. Kauppakaari, Helsinki.

Sutinen, Mika & Viklund, Esa 2005. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta, mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja B6/2004. Savonia-ammattikorkeakoulu, Kuopio.

Taloussanakirja 2009. [Http://www.taloussanomat.fi/porssi/sanakirja/kirjain/L/12](http://www.taloussanomat.fi/porssi/sanakirja/kirjain/L/12). Luettu 19.10.2009.

Tunnusluvut 2009. Asiakastieto. [Http://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm#qr](http://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm#qr). Luettu 18.10.2009.

Työnantajan sosiaaliturvamaksut 2009. Verohallinto.
[Http://www.vero.fi/?article=7591&domain=VERO_MAIN&path=5,40&language=FIN](http://www.vero.fi/?article=7591&domain=VERO_MAIN&path=5,40&language=FIN). Luettu 12.10.2009.

Uitto, Tero 2003. Osamaksukauppa käytännössä. WSOY, Helsinki.

Vakuudet 2009. Nordea verkkopankki.
[Http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/Rahoitus/Neuvoja+rahoituksesta/Vakuudet/952792.html](http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/Rahoitus/Neuvoja+rahoituksesta/Vakuudet/952792.html). Luettu 7.10.2009.

Vieras pääoma 2008. Yrittäjät. [Http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/rahoitussuunnittelu/vieraspaoma/](http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/rahoitussuunnittelu/vieraspaoma/). Luettu 14.10.2009

Yrityksen nimi

Vastaajan nimi ja asema yrityksessä

Yrityksen toimiala

Yrityksen perustamisvuosi

Liikeidea/toiminta-ajatus

1. Mitkä ovat yleisimmät investointikohteet yrityksessänne? Onko teillä investointitarve vuosittain?

2. Mitä rahoitusmuotoa yleensä käytätte investointienne rahoitukseen? Koetteko rahoitusmuodon edulliseksi ja miksi?

3. Onko taloudellinen taantuma vaikuttanut investointipäätöksiinne? Mistä investoinneista ette tingi edes heikon taloustilanteen aikana?

4. Mikä on viimeisin investointikohteenne ja syy investoida juuri siihen? Mitä rahoitusmuotoa käytitte ja miksi valitsitte juuri sen vaihtoehdon?

5. Koetteko, että investointikustannuksenne ovat vuosittain pienet vai suuret?

Kiitos vastauksistasi!

Yrityksen nimi

Yritys A

Vastaajan nimi ja asema yrityksessä

Omistaja

Yrityksen toimiala

Muiden osien ja tarvikkeiden valmistus moottoriajoneuvoihin

Yrityksen perustamisvuosi

2004

Liikeidea/toiminta-ajatus

Erikoistunut merkkikohtaisten vetokoukkujen johtosarjojen valmistamiseen ainoana Suomessa

1. Mitkä ovat yleisimmät investointikohteet yrityksessänne? Onko teillä investointitarve vuosittain?

Uusien tuoteryhmien hankinta. Ei vuosittain vastaavankaltaisia investointeja, seuraava vastaava investointi vasta parin vuoden päästä.

2. Mitä rahoitusmuotoa yleensä käytätte investointienne rahoitukseen? Koetteko rahoitusmuodon edulliseksi ja miksi?

Lainarahoitusta, korkotason ja lainaehtojen vuoksi.

3. Onko taloudellinen taantuma vaikuttanut investointipäätöksiinne? Mistä investoinneista ette tingi edes heikon taloustilanteen aikana?

On vaikuttanut. Ei tule mieleen mitään sellaista investointikohdetta.

4. Mikä on viimeisin investointikohteenne ja syy investoida juuri siihen? Mitä rahoitusmuotoa käytitte ja miksi valitsitte juuri sen vaihtoehdon?

Tuotehankinta, koska se lisää myyntiä. Lainarahoitusta korkotason ja ehtojen vuoksi.

5. Koetteko, että investointikustannuksenne ovat vuosittain pienet vai suuret?

Investointikustannukset ovat pienet.

Kiitos vastauksistasi!

Yrityksen nimi

Yritys B

Vastaajan nimi ja asema yrityksessä

Omistaja

Yrityksen toimiala

Autokatsastus

Yrityksen perustamisvuosi

1997

Liikeidea/toiminta-ajatus

Tarjoaa henkilöautojen ja raskaan kaluston katsastusta sekä muita katsastuspalveluja, kuten rekisteröintiä

1. Mitkä ovat yleisimmät investointikohteet yrityksessänne? Onko teillä investointitarve vuosittain?

Katsastuslaitteet, atk-laitteet sekä toimistokalusto. On vuosittain.

2. Mitä rahoitusmuotoa yleensä käytätte investointienne rahoitukseen? Koetteko rahoitusmuodon edulliseksi ja miksi?

Leasingrahoitusta, koska siitä voi tehdä suoran poiston verotuksessa

3. Onko taloudellinen taantuma vaikuttanut investointipäätöksiinne? Mistä investoinneista ette tingi edes heikon taloustilanteen aikana?

Kyllä hieman varovaisempi linja on, mutta silti on investoitu. Atk-laitteisiin investoidaan vaikka olisi huono taloustilanne

4. Mikä on viimeisin investointikohteenne ja syy investoida juuri siihen? Mitä rahoitusmuotoa käytitte ja miksi valitsitte juuri sen vaihtoehdon?

Uusien asemien perustaminen (laajentuminen ketjuksi). Käytimme Finnveran lainaa sekä leasingrahoitusta, koska ei ollut muita vaihtoehtoja tarjolla, niin oli helppo tehdä päätös

5. Koetteko, että investointikustannuksenne ovat vuosittain pienet vai suuret?

Luultavasti pienet

Kiitos vastauksistasi!

Yrityksen nimi

Yritys C

Vastaajan nimi ja asema yrityksessä

Omistaja

Yrityksen toimiala

Puupakkausten valmistus

Yrityksen perustamisvuosi

2003

Liikeidea/toiminta-ajatus

Valmistaa puupakkauksia

1. Mitkä ovat yleisimmät investointikohteet yrityksessänne? Onko teillä investointitarve vuosittain?

Puutavara (90 %) sekä naulat ja koneet. Puutavaraan investoidaan viikoittain.

2. Mitä rahoitusmuotoa yleensä käytätte investointienne rahoitukseen? Koetteko rahoitusmuodon edulliseksi ja miksi?

Omaa pääomaa yleensä. Lainarahoitusta alussa.

3. Onko taloudellinen taantuma vaikuttanut investointipäätöksiinne? Mistä investoinneista ette tingi edes heikon taloustilanteen aikana?

Ei ole. Puutavaraa pitää hankkia vaikka olisi heikko taloustilanne

4. Mikä on viimeisin investointikohteenne ja syy investoida juuri siihen? Mitä rahoitusmuotoa käytitte ja miksi valitsitte juuri sen vaihtoehdon?

Puutavara, jotta voimme valmistaa puupakkauksia. Omaa pääomaa eli tulorahoitusta, koska rahoitusta tarvitaan niin useasti.

5. Koetteko, että investointikustannuksenne ovat vuosittain pienet vai suuret?

Noin puolet liikevaihdosta menee investointeihin

Kiitos vastauksistasi!

Yrityksen nimi

Yritys D

Vastaajan nimi ja asema yrityksessä

Omistaja

Yrityksen toimiala

Rakennetekninen palvelu

Yrityksen perustamisvuosi

1987

Liikeidea/toiminta-ajatus

Maanalaisten rakennusten pääsuunnittelijaksi erikoistunut insinööri- ja arkkitehtitoimisto, jonka toimialoja ovat pää-, arkkitehti-, kalliorakennus- sekä rakennesuunnittelu

1. Mitkä ovat yleisimmät investointikohteet yrityksessänne? Onko teillä investointitarve vuosittain?

Ohjelmiston ja laitteiden hankinta sekä uusiminen, henkilöstön kouluttaminen ja markkinointimateriaalin hankkiminen. On vuosittain

2. Mitä rahoitusmuotoa yleensä käytätte investointienne rahoitukseen? Koetteko rahoitusmuodon edulliseksi ja miksi?

Omaa pääomaa, koska riskitöntä ja vaivatonta. Investointikustannukset ovat kerralla pienehköt, joten oma pääoma riittää.

3. Onko taloudellinen taantuma vaikuttanut investointipäätöksiinne? Mistä investoinneista ette tingi edes heikon taloustilanteen aikana?

Kyllä, esimerkiksi koulutus- ja ohjelmistokehityshankkeita on lykätty ja supistettu

4. Mikä on viimeisin investointikohteenne ja syy investoida juuri siihen? Mitä rahoitusmuotoa käytitte ja miksi valitsitte juuri sen vaihtoehdon?

Keskusyksiköiden uusiminen. Omaa pääomaa.

5. Koetteko, että investointikustannuksenne ovat vuosittain pienet vai suuret?

Keskisuuret

Kiitos vastauksistasi!

Yrityksen nimi

Yritys E

Vastaajan nimi ja asema yrityksessä

Toimistosihteeri

Yrityksen toimiala

Kunta

Yrityksen perustamisvuosi

-

Liikeidea/toiminta-ajatus

Kunta tarjoaa palveluja kuntalaisilleen

1. Mitkä ovat yleisimmät investointikohteet yrityksessänne? Onko teillä investointitarve vuosittain?

Peruskorjaus, asfaltointi, katuvalot, koulujen pihajärjestelyt. On vuosittain

2. Mitä rahoitusmuotoa yleensä käytätte investointienne rahoitukseen? Koetteko rahoitusmuodon edulliseksi ja miksi?

Omaa pääomaa, lainarahoitusta sekä saatuja avustuksia. Avustukset helpottavat investointipäätösten tekemistä.

3. Onko taloudellinen taantuma vaikuttanut investointipäätöksiinne? Mistä investoinneista ette tingi edes heikon taloustilanteen aikana?

Kyllä se vaikuttaa. Peruskorjauksia pakko tehdä

4. Mikä on viimeisin investointikohteenne ja syy investoida juuri siihen? Mitä rahoitusmuotoa käytitte ja miksi valitsitte juuri sen vaihtoehdon?

Viemäriverkoston rakentaminen, koska siihen saa valtion avustusta

5. Koetteko, että investointikustannuksenne ovat vuosittain pienet vai suuret?

Keskisuuret

Kiitos vastauksistasi!